

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 501

פנינים לחג הסוכות פ"ו

לא ראיתי אף אדם שהמשגיה שלנו רבי מאיר חדש קיבל בכזה כבוד מיוחד כמו שקיבל את רבי יצחק הוטנר זצ"ל! פעם שאלתי אותו מה הפשט ביחס המיוחד שלו לרבי יצחק? אמר לי המשגיה: "וואס הייסט?"

שיחה מרוממת ומופלאה עם מרן ראש ישיבת חברון הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א, עם תלמידו חביבו הרה"ג ר' בנימין בירנצוויג, מרבני 'דרשו', ועם עורך 'לקראת שבת' הרב יעקב אליעזר לוסיטיגמן • להיכנס לחג הסוכות עם הרגשה אחרת

"ושמחתם לפני ה' אלוהיכם"

ברתת של קדושה ובהתרגשות גדולה נכנסנו אל מעונו של מרן ראש ישיבת חברון הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א, לשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת' לכבוד חג הסוכות. דלתו של מרן פתוחה בכל עת לענייני הרבצת התורה של ארגון 'דרשו', ומתוך כך נאות לקבלנו. בין הספרים הרבים שחיבר ראש הישיבה שליט"א, הודפס גם הספר 'זמן שמחתנו', המוקדש כולו לעיונים בסוגיות השונות הנוגעות לחג הסוכות ומצוות השמחה בסוכות, שהיא יתירה על השמחה בכל המועדים והרגלים האחרים, כפי שכותב הרמב"ם בסוף הלכות לולב, וכפי שהזכיר ראש הישיבה בתוך השיחה. ועל כן ביקשנו מראש הישיבה להרחיב בנושא הזה, וזכינו לשמוע מפיו חידושים נפלאים כאשר תחזינה עיניכם מישרים.

יעקב אליעזר לוסיטיגמן: באנו לשמוע מהראש ישיבה על עניין השמחה בחג הסוכות, וידוע ומפורסם בפי-כל מה שאומרים בשם הגר"א שמכל מצוות התורה המצווה שקשה ביותר לקיים היא המצווה לשמוח בסוכות מכניסת החג ועד צאתו.

ראש הישיבה שליט"א: "אני לא מצאתי ולא ראיתי שיש כזה גר"א. חיפשתי הרבה ולא מצאתי, כבר שנים שאני מחפש את המקור לאמרה הזאת בדברי הגר"א ולא מצאתי".

"הראש ישיבה לא חושב שיש כזה גר"א כי הוא לא מצא את המקור, או כי הוא חולק על עצם הרעיון שקשה לשמוח בסוכות".
 "הרעיון הזה לא דיבר אלי, לפי מיעוט ערכי, לכן חיפשתי וכאמור לא מצאתי".

מאי טעמא, דבר זה קשה להבינו?

"כי אני לא חושב שזה קשה לשמוח בסוכות!"

הרה"ג ר' בנימין בירנצוויג: לשמוח זה לא קשה, אבל להיות כל הזמן בשמחה מכניסת החג ועד צאתו, שבעה ימים תמימים...
 ראש הישיבה: "סוכות זה זמן של שמחה, קשה לשמוח בסוכות? ההרגשים הטבעיים של יהודי בסוכות הם הרגשים של שמחה. אתה נכנס לסוכה - אתה שמח! אתה נוטל ארבעה מינים - אתה שמח! בשמחת בית השואבה אתה עוד יותר שמח!"

זה לא משמח ב'יום טוב' לקחת את הלולב והאתרוג? זה לא שמחה? להיכנס לסוכה להרגיש את ה'אושפיזין', להרגיש את ה'צילא' דמהימנותא', זה לא מביא שמחה? אני מרגיש על עצמי, אני לא יהודי 'בעל מדרגה', אבל סוכות זה זמן של שמחה, מה אני יכול לעשות...".

אבל יש אנשים שלא זוכים להרגיש שמחה בכניסה לסוכה ובנטילת לולב.

"צריכים לרחם עליהם... אם היו לומדים את מהות העניינים האלו הם היו שמחים בנטילת הלולב".

איך הם יכולים להשתנות, לשמוח?

"לעבוד על שמחה זה עבודה קשה, שמחה זה עניין של הרגשים. אולי עם הרבה התבוננות אפשר. רק עם התבוננות, להתבונן במשמעות של היום.

תמיד אני אומר, לכל חג יש את התוכן שלו, פסח זה זמן חירותנו, שבועות זמן מתן תורתנו, זה המהות של היום טוב, זה מה שקרה אז. ומה זה סוכות? זמן שמחתנו! כשאנחנו אומרים 'זמן שמחתנו' זה לא הפשט שצריכים לשמוח, אלא שזה המהות של ה'יום טוב' הזה. השמחה! זה ה'חפצא' של ה'יום טוב'".

לוסטיגמן: ומה לגבי העניין של שתיית יין ביום טוב ובימי חול המועד, אכילת בשר... יש גם חיוב לעשות פעולות חיצוניות שמביאות שמחה. ראש הישיבה: "שמחה בין זה לא עניין ייחודי לסוכות. גם בשבועות וגם בפסח צריכים לשתות יין. חג הסוכות נקרא זמן שמחתנו באופן מיוחד יותר משאר הרגלים, כמו שהרמב"ם כותב בסוף הלכות לולב, שזה שמחה יתירה אע"פ שבכל המועדים צריכים לשמוח, "מכרכרים ומפזזים" וכו', יש פה תוכן שונה של שמחה מכל החגים.

בשר ויין זה דברים שמביאים את האדם לשמחה. אדם אוכל בשר וכתוצאה מכך הוא מרגיש שמחה, שותה יין ומרגיש שמחה. אבל בסוכות יש דבר נוסף "מכרכרים ומפזזים", לרקוד! זה פעולות של ביטוי של שמחה. לא מספיק לשמוח כמו ברגלים האחרים, אלא יש מצווה לבטא את השמחה בפעולות שמבטאות אותה החוצה! ידוע מה שאומרים בשם הרב מברסק, שלמד מדברי חז"ל "כיצד מרקדין לפני הכלה", שהביטוי של 'שמחה לפני' זה בריקוד. וברגל של סוכות כתוב "ושמחתם לפני ה'". איך 'שמחים לפני'? על ידי מכרכרים, מפזזים לפני ה'".

הרב בירנצוויג: מה זה אומר 'לפני ה', איך עושים שהריקוד הזה יהיה לפני ה'?

"ראש הישיבה: בסוכות אנחנו נמצאים לפני ה'. כל ריקוד בסוכות הוא לפני ה'!"

רבי אייזיק חבר אומר שביום כיפור אנחנו נטהרים מכל העוונות, ועל ידי הטהרה הזאת אנחנו שמחים בסוכות. תמיד הייתי אומר על זה הוספה, שביום כיפור כתוב "לפני ה' תטהרו", ובסוכות "ושמחתם לפני ה'", כלומר, ה'לפני ה' נמצא גם ביום כיפור וגם בסוכות, קודם מטהרים לפניו ולאחר מכן שמחים לפניו.

הראש ישיבה רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היה נוהג לשאת דברים לפני תלמידי הישיבה מדי שנה בליל שמיני עצרת, הוא היה חוזר כל שנה על אותם דברים ומוסיף כל פעם איזה 'קנייטש' אחר, עיניו היו זולגות דמעות כשהיה אומר את זה...

הוא היה מדבר באידיש, והיה אומר כך: די גאנצע סוכות איז "ושמחתם לפני ה'", קומט אן שמיני עצרת ואס זאגט דער אייבישטער? "אני ואתם נשמח ביחד!" כלומר, כל הסוכות זה "ושמחתם לפני ה'", "מגיע שמיני עצרת, מה אומר הקב"ה? "אני ואתם נשמח ביחד", זה לשון של חז"ל בליקוט שמעוני בסוף פרשת פנחס. זה כבר לא רק 'לפני ה', אלא עם ה' בעצמו, שמחים עם הקב"ה, יום אחד בשנה!".

לוסטיגמן: ראש הישיבה הרי זכה מצעירותו להסתופף בצלם של גדולי ישראל, בראש ובראשונה הסבא, רבה של ירושלים הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל... מן הסתם ראו אצלם הנהגות מיוחדות בסוכות?

ראש הישיבה: מהסבא יש לי זיכרונות של ילד, הייתי כבן עשר כשהוא נפטר, אבל אני זוכר שבסוכות הדלת של הבית לא נסגרה. היתה עליה להגל, באו אליו המוני אנשים, כל גדולי הרבנים, גדולי הדיינים, היו באים אליו בהמוניהם. הרבי מגור ה'בית ישראל' היה מגיע כל שנה ב'הושענא רבא' לבקר אצלו, אני זוכר שראיתי שם את רבי שלמה זלמן אויערבך, את הרב אלישיב.

הוא היה יושב בסוכה ומקבל את פני האורחים, והיו מדברים דברי תורה. שירה לא היתה שם! רק דברי תורה.

אבל אני גדלתי בישיבת חברון, מילדותי אני בישיבת חברון, למדתי שם גם בישיבה קטנה, הייתי סמוך על שולחנה של הישיבה כל השנים, ובחברון ההתפרצות של השמחה שהיתה גם בסוכות וגם בשמיני עצרת - אי אפשר לתאר בכלל! אי אפשר לתאר את השמחה שהיתה בשמחת תורה!

המשגיח (רבי מאיר חדש זצ"ל) היה אומר שמי שמח בימים האלו, נשאר עם המטען של השמחה לכל ימות השנה.

ולא רק בשמחת תורה, אלא גם בימי חול המועד. היום זה כבר לא קיים, אבל אז היינו גרים באזור של הישיבה, רוב תלמידי הישיבה היו ירושלמים, וכולם גרו במרחק הליכה ממנה. כל לילה מהשעה 12 בלילה, היו הבחורים באים לישיבה, יושבים ושרים כמעט שעותיים בסוכה של הישיבה. כל לילה! לא היו ריקודים, היו שרים שירי רגש והיתה התעוררות נוראה, היה שם ציבור של לפחות 150 איש בסוכה והיו שרים יחד.

את שמחת בית השואבה היו עושים תמיד לילה אחד לפני ליל הושענא

רבא, וזאת כדי שהבחורים שגרו בבני ברק, יוכלו לבוא ל'שמחת בית השואבה' ולהישאר עד אחרי שמחת תורה. השמחה של שמחת בית השואבה, היתה עד ארבע לפנות בוקר. אני לא יודע מאיפה היו לנו הכוחות לכך, לא יאומן כי יסופר!

הרב בירנצוויג: זה היה ייחודי לישיבת חברון או שכך נהגו גם בכל הישיבות?

ראש הישיבה: "לא היו מקומות אחרים. באזור היתה רק ישיבת חברון. כך היה כל לילה הבחורים היו שרים לבד, בלי ראשי הישיבה. אבל בלילה של 'שמחת בית השואבה' זה כבר היה עם כל ראשי הישיבה, כך זה גם עד עצם היום הזה, הרי גם כשאתה למדת בישיבה היה כך - שמחת בית השואבה התחילה בשעה עשר, ושעתיים קודם, בשעה שמונה, היו נכנסים לסוכה כל ראשי הישיבה, היו שרים שירים, היתה אפילו מסורת איזה ניגונים שרים ומה הסדר שלהם. הניגון האחרון היה 'מלך רחמן', שרו את זה בהתלהבות גדולה, אגאנצע ארבעט, יש בית ועוד בית ועוד אחד, מערכה שלמה, ולאחר מכן חוזרים על הכל מהתחלה... כל השירים ששרו בסוכה היו עם מילים, לאחר מכן כשיצאו לבית המדרש, היו שרים גם מארשים. וכשהיו מסיימים את השירה בסוכה השתררה דממה ורבי חצקל (סרנא) היה מדבר, הוא היה אומר שיחות מאוד מרוממות. בשנים היותר מאוחרות שלי, זכיתי להתקרב לרבי יצחק הוטנר זצ"ל, שמה היו מושגים של שמחה שכמעט ולא ראו אותם במקומות אחרים. כמה שלמדתי מה זה שמחה בחברון אצל רבי יצחק זה היה משהו אחר. בחברון עיקר השמחה היתה בריקודים. אמנם שרו בכל לילות חול המועד, אבל השמחה המופלגת היתה בעיקר בשמחת בית השואבה ובשמחת תורה, כשרקדו.

אבל אצל רבי יצחק הוטנר, השמחה היתה כל לילה ולילה של סוכות. הסדר אצלו היה ששרו מערכה שלמה של ניגונים, חלק גדול מהם היו ניגונים שהוא הלחין בעצמו, ולאחר מכן הוא היה אומר 'קורצע מאמר' (מאמר קצר) והיו שרים עוד מערכה של ניגונים והוא אמר עוד 'קורצע מאמר' וכן הלאה. זה היה בסגנון חסידי משהו, הרי לרבי יצחק היו שורשים חסידיים. הוא גם היה חוגר את עצמו בגארטל כשהתפלל, ובסוף ימיו גם היה חובש ספודיק בשבתות ובימים טובים.

המיוחד אצל רבי יצחק היה שגם הדברי תורה שלו היו מלאים שמחה, הם היו מאוד מרוממים. כך כל לילה בחול המועד, שלוש ואפילו ארבע שעות. בליל יום טוב ראשון לא היו יושבים אצלו, אבל ממוצאי יום טוב ובכל לילות החג כן ישבו. הוא היה מדבר בכל לילה על האושפיזין של אותו לילה, ובנוסף על ענייני סוכות באופן כללי."

במה התבטא מה שהראש ישיבה מתאר, שהיתה שם שמחה שלא היתה כמותה במקומות אחרים?

"הוא היה מרומם עם השיחות, מאוד מרומם. היה מדבר על האושפיזין. תמיד הוא היה מגיע בסוף לדבר על מערכת הימים הנוראים וסוכות ושמיני עצרת.

הוא היה מדבר על זה שסוכות סוגר שתי מערכות, האחת זה מערכת של הימים הנוראים, והשניה זה המערכת של שלושה רגלים. המערכת של הימים הנוראים היא מערכת של בעלי תשובה, והמערכת של שלושה רגלים היא המערכת של צדיקים גמורים, וכשמגיע חג הסוכות שתי המערכות האלו נסגרות יחד ומשתלבות זו בזו, בעלי תשובה אומרים בימים הנוראים "אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו", צדיקים גמורים אומרים בשלושה רגלים "אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו", ובסוכות שתי המערכות חוברות יחד ואז "אלו ואלו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו", ואז היו מתחילים לשיר את הניגון 'אשרי מי שלא חטא' בשירה

שמגיעה מתוך השמועס, מתוך השיחה, איזו שמחה והתרגשות! אני מספר רבות שהמשגיח שלנו, רבי מאיר חדש, היה נוהג כבוד גדול במיוחד ברבי יצחק הוטנר זצ"ל. לא ראיתי אף אדם שרבי מאיר חדש קיבל בכזה כבוד מיוחד כמו שקיבל אותו! פעם שאלתי אותו מה הפשט ביחס המיוחד שלו לרבי יצחק?

אמר לי המשגיח: "וואס הייסט? ער ווייסט ווי מ'פרייט זיך יום טוב, ווי מ'לעבט יום טוב". הוא יודע איך לשמוח ביום טוב, הוא יודע איך לחיות את היום טוב!

אז הפשט הוא, שהיה לרבי מאיר חדש יחס אחר לאדם שיודע איך לשמוח ביום טוב!!!

לוסטיגמן: באמת מתוך התיאורים הנרגשים והמיוחדים הללו, אפשר להוציא שאולי זה חלק מהתפקיד של ראשי ישיבות ומשגיחים ומגיד שיעורים... להחדיר בתלמידים שלהם את השמחה הזאת, את האווירה המיוחדת הזאת...

"אני משתדל לדבר בישיבה הרבה על שמחה, אבל לא שמחה של ריקודים. השמחה שלנו כל השנה זה לא שמחה של ריקודים, 'זמן שמחתנו' זה הזמן של ריקודים. כל השנה זה לא המהלך של הישיבה. יש מקום לניגונים כל השנה, שרים אצלנו בסעודה שלישית.

הרב בירנצוויג: גם בהלל שרים בישיבה...

"נכון, רבי חצקל היה אומר שאי אפשר לומר הלל בלי לשיר, ולכן אף שזה לא היה נהוג בישיבות הליטאיות, הוא תיקן שבחברון כן ישירו בהלל.

אבל השמחה שעליה אני מדבר בישיבה בכל ימות השנה זה "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שציווה בהן", כמו שכותב הרמב"ם בסוף הלכות לולב.

אני משתדל לדבר על זה ולחזור על זה בכל הזדמנות שאפשר. אפילו השיחה האחרונה של אלול (בשנה שעברה) היתה על שמחה, זה היה בפרשת כי תבוא, על הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב". דיברתי על איך אפשר לעבור את ה'אלול' ולהישאר בשמחה, איך מגיעים לעבודת ה' בשמחה.

ה'מגיד משנה' אומר שם במקום: "ועיקר הדבר הוא שאין ראוי לו לאדם לעשות המצות מצד שהן חובה עליו, והוא מוכרח ואנוס בעשייתן, אלא

בשלב מסוים קרא מפקד המחנה לאבא, וציווה עליו לחתום על מסמך כלשהו. זה היה בשבת קודש, ואבא אמר שהוא לא חותם בשבת. המפקד הוציא רובה, כיוון לעברו והודיע לו שאם הוא לא חותם - הוא ילחץ על ההדק...

הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א בשיחה מיוחדת ל'לקראת שבת' עם המשמש בקודש איש 'דרשו' הרה"ג ר' בנימין שליטא, ועורך 'לקראת שבת' הרב יעקב אליעזר לוסטיגמן • חלק ב'

במהלך השיחה המיוחדת שקיימנו עם מרן הגאון הצדיק, ליבם של ישראל, רבי שמעון גלאי שליט"א לקראת ראש השנה, התייחס הרב שליט"א גם לסוגיית המאבק נגד בני הישיבות והקיצוצים התקציביים החמורים, במטרה לגזול כבשת הרש ולהרעיב את לומדי התורה.

מפאת קוצר היריעה נשמט חלק זה של השיחה מהמאמר המרכזי על ראש השנה, וכעת אנו מביאים אותו, לתועלת הציבור למען ידעו דורותינו מה צריכה להיות ההסתכלות הנכונה של יהודי, בשעה שיש מי שקמים עליו כדי לגזול את פת לחמו במטרה להעבירו על דעת קונו.

"נושא זה מתקשר ישירות לנושא עליו דיברנו בהקשר של ראש השנה", אומר הרב, "הידיעה וההכרה שהכל מאתו יתברך, שהוא זה שזן ומפרנס ומכלכל לכל בריה, וכל המציקים והמרעים אינם אלא שלוחיו של מקום שמנסה אותנו בניסיונות שונים ומגוונים.

הם ביטלו את ההנחה בדמי הביטוח הלאומי לבני הישיבות, ועכשיו כל בחור ישיבה יצטרך שלם עוד 80 או 100 שקלים מדי חודש בחודשו. זה נשמע שהם עשו לנו דבר נורא, אבל זה לא הם, זה ניסיון מאת ה'!

אני רוצה לומר דבר שהוא מיסודות האמונה! הקב"ה לא נותן לאדם ניסיון שלא יוכל לעמוד בו. אין דבר כזה! כבר הזכרתי את הווארט שאמר חתני האהוב רבי דוד ורטהיימר זכר צדיק לברכה, על מה שאנחנו אומרים בתפילה "בעבור אבותינו שבטחו בך ותלמדם" - אבותינו קיבלו את התורה בזכות זה שבטחו בקב"ה שלא ייתן להם שום מצווה או הוראה שהם לא יכולים לעמוד בה, ועל כך זכו ש"ותלמדם חוקי חיים".

ממילא גם בעניין הזה, אם באים עלינו ניסיונות כאלו, אנחנו צריכים לידע ולהודיע שאנחנו יכולים לעמוד בהם! בוודאות! אין שום ספק בזה!!!

הרי אנחנו לא הדור הראשון שמתנסה בניסיונות. עם ישראל נבחן ונצרך בניסיונות אין סוף לכל אורך שנות קיומו. וכי בדורות קודמים לא ניסו לגייס את בחורי ישראל? זה היה קיים תמיד, זה ניסיון ואנחנו נוכל לו ונעמוד בו בעזרת ה'.

את אבי מורי זצ"ל הגלו הרוסים לסיביר. בשלב מסוים קרא מפקד המחנה לאבא, וציווה עליו לחתום על מסמך כלשהו. זה היה בשבת קודש, ואבא אמר שהוא לא חותם בשבת. המפקד הוציא רובה, כיוון

לעברו והודיע לו שאם הוא לא חותם - הוא ילחץ על ההדק... מה עשה אבא? פתח את החולצה אל מול קנה הרובה ואמר לאותו מפקד: "הנה, אני אעזור לך, אתה יכול לירות בי, אבל את השבת לא אחלל!". כשראה זאת המפקד הוא נכנע וחתם בעצמו על המסמך. ניסיונות תמיד היו ותמיד יהיו, המסירות נפש שלנו זה מה שמחזיק את כלל ישראל. מסירות הנפש של כל יהודי ויהודי.

אני רוצה לצטט כאן דבר נפלא מאוד שראיתי שמביאים בשם רבן של ישראל רבי יעקב עמדין זצ"ל, בהקדמה לסידורו, סידור היעב"ץ: "מי שיעיין ביחוד עניינינו ומעמדנו בעולם, אנחנו האומה הגולה, שה פזורה. אחר כל מה שעבר עלינו מהצרות והתמורות אלפים מהשנים. ואין אומה בעולם נרדפת כמונו. מה רבים היו צרינו! מה עָצְמו, נשאו ראש הקמים עלינו, מנעורינו להשמידנו, לעוקרנו ולְשָׁרְשֵׁנו. מפני השנאה שסיבתה הקנאה, רבת צררוננו, גם לא יכלו לנו לאבדנו ולכלותנו.

כל האומות הקדומות העצומות, אבד זכרם ובטל סברם. סר צֶלֶם. ואנו הדבקים בה' כולנו חיים היום. לא נפקד ממנו בכל תוקף אריכות גלותנו אפילו אות וניקוד אחד מתורה שבכתב, וכל דברי חכמים קיימים, לא שלט בהם הזמן ולא כילם. מה יענה בה פילוסוף חריף? היד המקרה עשתה כל אלה?

חי נפשי, כי בהתבונני בנפלאות אלה, גדלו אצלי יותר מכל ניסים ונפלאות שעשה השם יתברך לאבותינו במצרים ובמדבר ובארץ-ישראל. וכל מה שאָרַךְ הגלות יותר, נתאמת הנס יותר, ונודע מעשה תקפו וגבורתו של הקב"ה".

כאשר קיבלו הבנים את הבשורה הלא טובה, התחילו לכעוס על השכן שיש בו מדת סדום, וכי מה איכפת לו להשים את רכבו במשך שמונת ימי החג במקום אחר, אולם אביהם שצדיק היה הגיד לבניו בשפה ברורה, שבשום אופן לא ישב בסוכה הגורמת צער ועגמת נפש ליהודי

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בנועם שיח אודות העניין הגדול לתת צדקה בערב חג הסוכות ובמהלך החג עצמו, וכן הזמנתם של אורחים לסוכה

כיצד הננו מרהיבים עוז בנפשנו לומר בפה מלא 'אזמין לסעודת אושפיזין קדישין', וכי 'דרך ארץ' הוא להזמין את שבעת הרועים הקדושים לבוא להסב עמנו קרוצי חומר...

אלא שהיות ובחג הסוכות אנו מקריבים שבעים פרים כנגד שבעים אומות העולם, וכדברי חז"ל הנודעים (במ"ד כא כד), והרי אנו גומלים חסדים אף למי שאינם ראויים, על כן בדין הוא שאף האושפיזין קדישין ירדו ממכון שבתם השמים לקדש את בני ישראל אף אם אינם ראויים...

ומעתה קל וחומר בן בנו של קל וחומר למי שגומל חסד ומיטיב לעמו בית ישראל, שבוודאי שהאושפיזין קדישין יגילו וישמחו עמו, וכלשון ה'יסוד ושורש העבודה הנזכר למעלה ש"זה חלקם".

שלא לצער את מי שאין לו

ובכלל ריבוי הצדקה הוא גם כעין מה שנאמר 'צדק משלך ותן לו' בריבוי הוותרנות. עובדא נפלאה מסופר על הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, בעת המלחמה בגלותו בסנובסק שברוסיה, לא היה ניתן להשיג אתרוגים, רק ל'חפץ חיים' הובא אתרוג מהשנה שעברה, שבאין ברירה יצא בו ידי חובת ארבעת המינים.

ויהי לפלא בעיני מקורביו, שבבוקר בדרך על 'ארבעת המינים' ואילו

הזמן גרמא להרבות בצדקה בערב חג הסוכות ובחג עצמו, כמו שכתב ה'יסוד ושורש העבודה' שער י"א פי"ב, וזה לשונו: הנה זה היום של ערב סוכות, הרי הוא בכי יותן איש אשר ידבנו לבו לעשות צדקה כי רבה היא מאוד ביום הזה וגם הוא זמן אסיפה לאסוף הביתה על כל ימי החג, להזמין ולהתארח עניים...

ובפרק י"ג ממשיך בזו הלשון: "אחי ורעי קדושי ה' ידידי עליון ואהובי נפשי, הביטו אל שיעור חשיבתם של מקיימי מצוה זו (מכניסי אורחים לסוכותיהם) או הנוחלין והמנחילים הגאולה והחירות לו ולבניו אחריו לדורות עולם, וכבוד ה' חופף עליו כל היום, והוא יושב בצל סוכה וקדושי משכני עליון - האבות הקדושים באי להתלונן עמו בצל סוכה, והם שמחים עמו כשנותן מאז מלחמו לדלים אביונים הגונים בעלי תורה, ועניין מרודים יביא ויאסוף אותם הביתה והם יקחו חלקם של הני אושפיזין עילאין קדישין ומברכתם יבורך גבר ויחס לבבו אל הזהירות והשמירה מעולה בזה מאוד מאוד, עד כאן לשונו.

וכן כתב השל"ה הקדוש (מסכת סוכה 'נר מצוה' ח') "כללו של דבר, שיזמין האדם תחלה בפיו לצדיקים הנזכרים (היינו האושפיזין), ואחר כך ייתן חלקם להעניים היושבים סביב שולחנו, ואם אין לו סביב שולחנו, אזי ישלח לעניים לביתם, כי זה חלקם הראוי להם".

וביותר ביום ראשון שהוא אושפיזא דאברהם אבינו ע"ה - מכניסי האורחים. מסופר על הרה"ק רבי אליעזר מדינקוב זי"ע שהקפיד מאד שיהיה לו אורח ביו"ט ראשון של חג, יומא דאושפיזא של אברהם אבינו, באחת השנים לא מצא אורח שייסב על שולחנו וצויה לבנו הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע שיחפש ברחובות ובשווקים אחר יהודי עני שאין לו מה לאכול, ואכן יצא הבן במצות אביו ולאחר חיפושים מצא שיכור אחד מתגולל באשפתות והבין שאין לו היכן לסעוד סעודת החג, מיד נטל אותו אל בית אביו וכיבדו בברבורים ושלי ודגים, כשהוא אומר שאצל אברהם אבינו לא היו האורחים טובים יותר מאורח זה, רק בטוב לבו הכניס כל עובר אורח בכל מצב שהוא, ולכל הפחות ביום הזה צריך ללכת בדרכיו ולהיות דבוק במידותיו.

בשכר גמילות חסדים

והנה בעניין הזמנת האושפיזין שהוזכרו בדברי השל"ה הקדוש, אמר אחד מצדיקי הדור שליט"א דבר נפלא, כי לכאורה מן התימה הוא,

לנענועים בשעת הלל לא אבה להשתמש בהם, ונמוקו, שהרי בזה ייגרם צער וחלישות הדעת לרבים ממתפללי בית הכנסת, אשר נפשם כלתה מהשתוקקות לערוך מנהג הנענועים ואין לאל ידם עשות כן. והרי ענין צער וחלישות דעת נוגע לעשין ולאווין, בעוד שנענועים אינם אלא מנהג, לו יהי מנהג עתיק ומקודש.

הוויתור שהציל

סיפור נפלא שמעתי מפי בעלי המעשה, שאפשר ללמוד ממנו מעלת הוותרנות המצלת ממיתה משונה, ומעשה שהיה כך היה באחד מיקירי קריתא דשופריא מיושבי ירושלים של מעלה, איש מכובד ובעל משפחה ברוכת ילדים, שכאשר גדלו הילדים לא היה להם מספיק מקום לשבת בסוכה הקטנה שבנה מדי שנה על מרפסת ביתם, לכן החליטו הילדים לבנות סוכה רחבת ידיים למטה בחצר, ומן המחשבה למעשה - קנו דפנות לסוכה במידות מדויקות כדי צרכם, ובמשך שעות טרחו ועמלו בעבודת הקודש לבנות את הסוכה על הצד היותר טוב.

כאשר הכל על מקומו עמד בשלום, דפק אחד השכנים על דלת ביתם, והודיע להם, שחלק מן הסוכה נבנה בשטח שבו הוא מחנה את רכבו, ולכן הוא דורש שיסלקו את הסוכה ויבנוה במקום אחר.

שמע הלה את בקשתו וניסה להסביר לו את גודל היגיעה שכבר טרחו בבניינה, ועל כן יוותר נא ויניח להעמיד שם את הסוכה למשך שמונת ימי החג, אך הלה אטם את אזניו משמוע, והודיע נחרצות שאדם אוסר את שלו והוא אינו מרשה להם לבנות את הסוכה בשום פנים ואופן.

כאשר קיבלו הבנים את הבשורה הלא טובה, התחילו לנעוץ על השכן שיש בו מדת סדום, וכי מה איכפת לו להשים את רכבו במשך שמונת ימי החג במקום אחר, וגם טרחו להוכיח שאותו מקום אינו שייך לו מדינא ע"פ כללי דחושן משפט, ולכל השכנים חלק במקום זה, וכיוצא באמתלאות אלו ניסו לשכנע את אביהם שלא ישגיח בדברי השכן הרע, אולם האב שצדיק היה הגיד לבניו בשפה ברורה, שבשום אופן לא ישב בסוכה הגורמת צער ועגמת נפש ליהודי, ואם ברצונם שיאכל שם את סעודות החג עליהם לסתור את הבנין עראי ולהעבירו למקום אחר. בלית ברירה טרחו הילדים פעם שניה, ובנו שוב את הסוכה לשביעת רצונו של השכן.

המשך מעמוד 3 | הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א

חייב לעשותן והוא שמח בעשייתן ויעשה הטוב מצד שהוא טוב, ויבחר באמת מצד שהוא אמת, ויקל בעיניו טרחו, ויבין כי לכך נוצר לשמש את קונו וכשהוא עושה מה שנברא בשבילו ישמח ויגיל לפי ששמחת שאר דברים תלויים בדברים בטלים שאינם קיימים אבל השמחה בעשיית המצות ובלמידת התורה והחכמה היא השמחה האמיתית".

הראש ישיבה הזכיר גם את דברי רבינו יונה...

כן, רבינו יונה אומר שיראה ושמחה זה לא תרתי דסתרי, וזה היה מה שראינו אצל ה'פחד יצחק' רבי יצחק הוטנר זצ"ל, על אף שהוא היה בעל צער ומכאובים גדולים, ובכל זאת היה לו שפע של שמחה!

במוצאי יו"ט ראשון של סוכות, באמצע הלילה, נשמעו לפתע חבטות עזות מחוץ לסוכתם ששכנה למטה בחצר, מתוך בהלה קמו כולם משנתם, והנה המה רואים שלש אבני ירושלים גדולות שנפלו מקומה גבוהה של הבנין אל המקום שהחנה שם השכן את רכבו אשר נופץ לרסיסי רסיסים מן האבנים, ואלמלא היו מעבירים את הסוכה למקום האחר והיו ישנים באותו מקום, היתה סכנה גדולה נשקפת לחייהם, וספק גדול אם היו יוצאים משם חיים וקיימים.

הרי שעל ידי שהעבירו על מידתם לפנים משורת הדין ניצלו ממייתה לחיים.

וסוכה תהיה לצל ומגן

עוד היה מעשה בעיר התורה בני ברק, בבניין בן ארבע קומות רצה שכן מהקומה הרביעית לבנות מרפסת מביתו כדי שיוכל לקיים שם מצוות סוכה הנצרכת להבנות תחת כיפת השמים, אך כל השכנים מתחתיו התנגדו לכך בכל תוקף - באמרם, ששם מקום סוכתם, וסוכתו תפסול את סוכותיהם.

בלית ברירה החליט השכן מהקומה הרביעית לבנות סוכתו בחצר הבנין - מה שיגרם לטירחה יתירה וגדולה, כי על כל חסרון כף או צלחת, כסא או ספר יצטרכו לטפס ולעלות ארבע קומות ושוב לרדת אותם וחזור חלילה. ויהי כי כן.

נכמרו רחמיו של אחד השכנים בקומה הראשונה, וויתר משלו ובא לאמר לשכן מהקומה הרביעית - הוצא נא מרפסת מעל המקום אשר הייתי בונה עד היום את הסוכה, ואת סוכתי אבנה מצדו השני של הבנין, וליהודים הייתה אורה ושמחה...

והנה, בעיצומן של ימי חוה"מ (בשנת תשע"ח) פרצו רוחות סערה בכל ארה"ק, גם על בני ברק לא פסחה, וכאן אירע הנס הגדול שהציל נפשות מבני ישראל, כי באותה שעה נפל גג גדול וכבד, תלוי, (המכסה בכל השנה את המרפסת, ובסוכות עומד תלוי כלפי חוץ) מהקומה השלישית היישר לאותו המקום שהיה השכן מלמטה בונה בכל שנה את סוכתו ובהאי שתא העבירה לצד אחר...

נמצינו למדים כי פעמים נראה שאיש פלוני היטיב לרעהו, והוא לא ידע שבאמת אינו אלא מייטיב לעצמו, ולא גרם טובה וברכה אלא לעצמו.

הראש ישיבה סיפר לנו שהיה לו קלף על השולחן עם נוסח של החזון איש. "אין עצב בעולם, למי שמכיר באור האורות של האמת", זה היה נוסח דברי החזון איש שהיו תמיד לנגד עיניו של רבי יצחק.

"הוא גם הסביר פשט בדברי החזון איש האלו, ואמר שיש שני 'אורות' יש 'אור' של 'ברוך דיין האמת', ויש 'אור' של 'ברוך הטוב והמייטיב'. מי שיודע ומכיר בכך ששני האורות האלו הם אור אחד של יחוד ה', אין לו עצבות בעולם. זה הפשט מי שמכיר באור האורות, מי שמבין שהאור של שני האורות האלו הוא אחד, אין לו עצב בעולם, ויהיה מלא שמחה בכל עת." יצאנו מהקודש פנימה מלאים ברגשי רוממות והתעלות, לקראת עבודת הימים הקדושים הבאים עלינו לטובה.

במעמד מיוחד ומרגש: מרנן ורבנן גדולי ישראל יפקדו את מוקד הבחינה המרכזי של תוכניות 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה' מבית 'דרשו'

הבחינה הגדולה על 2,097 דפי גמרא ועל כל הלכות עירובין ועירובי תחומין, תתקיים ביום שני כ"ח בתשרי ב'בנייני האומה' בירושלים • המלגות על המבחן הקודם הופקדו במלואן לקראת החג

תורה ברי אוריין אשר שמו מגמתם ללימוד עיוני של הטור והשולחן, בחלקי 'אורח חיים' ו'יורה דעה'. התוכנית כוללת אברכים בני עלייה, אשר לחלק גדול מהם צפוי עתיד בקרב מורי ההוראה בישראל.

בהוראת מייסדי התוכנית מרנן ורבנן גדולי הדור ועמודי ההוראה, מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מרן בעל 'שבט הלוי' הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל ומרן הגר"נ קרליץ זצ"ל, בוגרי התוכנית אינם מקבלים תעודות הוראה לאחר סיום הלימודים ב'קנין הלכה' אף שהם נבחרים על כל הסימנים שרגילים לבחון את מקבלי 'היתר הוראה', וזאת, כדי שלא לשנות מהמקובל מדורי דורות, שקבלת 'סמיכה' היא אך ורק מרב המסמיך את תלמידו להורות הוראה בישראל, ולא על ידי בחינות המוניות.

בשל כך נבחנו 'קנין הלכה' מתעטרים בסיומה של התוכנית בתואר 'חילף להוראה', ואכן רבים מביניהם נבחרים במקביל אצל רבנים מורי הוראה ותיקים ואף עושים 'שימוש' לקראת קבלת סמיכה להוראה.

את התוכנית מנהל בפועל מרן הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א, אשר קובע את תכני הלימוד, מידת ההספק הנדרשת, היקף המבחנים, סגנון השאלות ותכני החוברות של ה'מראי מקומות'.

צוות גדול של תלמידי חכמים עוסק בהכנת החומרים האמורים ובבדיקת המבחנים, כאשר חוברות ה'מראי מקומות' המבוקשות המדריכות את הלומד באשר הוא, נערכות ונכתבות מתחילתן ועד סופן ע"י הגאון הגדול רבי שלום גלבר שליט"א.

המבחן ב'קנין הלכה' מתקיים במקביל למבחן ב'קנין ש"ס', גם הוא בבנייני האומה בירושלים, והוא מיועד לנבחנים המתגוררים

אשרי עין תראה אלה, הלא למשמע אוזן ירחב לבבנו. מאות אברכים ברי אוריין, עמלי תורה הנבחנים בתוכניות הדגל של 'דרשו', צפויים להשתתף בס"ד במעמד היסטורי ומרגש לכבודה של תורה, במסגרתו יעמדו בכור המבחן על פרי עמלם בתוכנית 'קנין ש"ס' ובתוכנית 'קנין הלכה', כשבין שורות הנבחנים הרבים יהלכו מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א, על מנת להפגין את הכבוד וההערכה העצומה לעמלי התורה הזוכים לקנות קנייני נצח עצומים ונוראים, בכל מרחבי הש"ס ובחלקי 'אורח חיים' ו'יורה דעה' של הטור והשולחן ערוך על נושאי כליהם.

המבחן יתקיים ברצות ה' ביום שני כ"ח ניסן, ב'אולם טדי' בבנייני האומה בירושלים. מדובר במסורת רבת שנים במסגרתה עורך 'דרשו' את המבחנים החצי שנתיים של תוכניות הדגל 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה' בסיומו של 'בין הזמנים', כדי לאפשר לאברכים עמלי התורה לנצל את ימי בין הזמנים על מנת לחזור ולשנן את תלמודם כדי שיעמדו הנושאים הנלמדים בידם ויהיו מחודדים בפייהם כמונחים בקופסה.

במסגרת 'קנין ש"ס' ייבחנו הפעם האברכים על 2,097 דפי גמרא, מתחילת מסכת ברכות ועד סוף סדר 'נזיקין', כשבכלל זה גם סדרי 'מועד' ו'נשים' במלואם. רוב האברכים השלימו גם את סדר 'זרעים' במלואו, במסגרת תוכנית 'קנין משניות' המשלימה את מסכות המשנה שאין עליהן גמרא בתלמוד הבבלי.

המבחנים בתוכנית 'קנין ש"ס' נערכים במדרג משולב: מדי חודש נבחנים האברכים על 30 דפי גמרא במסגרת תוכנית 'קנין תורה', לפי סדר 'הדף היומי'. אחת לארבעה חודשים הם משתתפים ב'מבחן מסכם' על 120 דפי הגמרא שנלמדו באחרונה, ובמערכת מקבילה לחלוטין הם נבחנים מדי חצי שנה על כל דפי הש"ס מתחילתו ועד המקום שבו נמצאים לומדי 'הדף היומי' במועד קיום המבחן. ככל שמחזור הלימוד של הדף היומי מתקרב אל סיומו, כך הולך וגדל מספר הדפים עליהם נבחנים נבחני 'קנין ש"ס', עד שהמבחן האחרון הוא על כל הש"ס כולו בחדא מחתא.

במבחן הקרוב שייערך כאמור ביום שני כ"ח ניסן, הוחלט על ידי הנהלת 'דרשו' לרכז את כל נבחני 'קנין ש"ס' מאזור ירושלים למוקד הבחינה הגדול בבנייני האומה, על מנת לאפשר להם לפגוש את גדולי התורה שיבואו לחזק את ידיהם. בכלל זה נכללים כל הנבחנים מירושלים, בני ברק, ביתר עילית, בית שמש, מודיעין עילית וגבעתיים זאב.

במקביל ייערכו במקום גם מבחני 'קנין הלכה', עבור אברכים עמלי

הרב שטיינמן המשיך לפרט את העסק: "היות ואתה נפגש עם מיליונרים, אני רוצה שתחפש אדם אחד שהוא גביר יותר גדול ממני. אם אתה מוצא אחד כזה - אני נותן לך מיליון דולר! זה עסק טוב? אתה מוצא אחד כזה - ואני נותן לך מיליון דולר...". ואז הרב שטיינמן קם ממקומו, תפס אותו ביד וניגש אתו למקרר...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על מקומה של השמחה ביהדות - והדרך להגיע אליה

"זמן שמחתנו"

בלב, והבנה שיש לו הכל, זה כל כך נוראה? אולי באמת חסרים לו דברים רבים שהוא מבקש? מדוע כה מקפידה התורה הקדושה שיהיה בשמחה ובטוב לבב? ואבקש את רשות ציבור הקוראים הנכבד להביא בפניו פשוט פשוט, כדאי להפנים אותו, נשים לב לחלק מהקללות יש משהו שמאחד ביניהם: "בית תבנה - ולא תשב בו. כרם תיטע - ולא תחללנו. שורך טבוח לעיניך - ולא תאכל ממנו! חמורך גזול מלפניך - ולא ישוב לך. צאנך נתונות לאיביך - ואין לך מושיע. בניך ובנותיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות וכלות אליהם כל היום - ואין לאל ידך. פרי אדמתך וכל יגיעך - יאכל עם אשר לא ידעת". מתוארת כאן רשימה ארוכה של דברים שיהיו לאדם אך הם למעשה לא אצלו, הוא לא נהנה מהם, אחרים נהנים מהם. רבותי, התורה מתארת כאן את שנות האלפיים! מתוארת כאן תקופה שיש הכל, לא חסר כלום. יש לאדם אשה וילדים, יש לו בית ואפילו כרם ושאר פרות האדמה, גם עדר שוורים וחמורים, השפע רב אבל למעשה אין כלום, ולמה? כי לא רואים את מה שיש... רואים את מה שאין!

זאת בדיוק התקופה שלנו, ספק אם מימות בית ראשון היה שפע כה גדול בכל תחום, ובכל זאת לאן שהנך פונה אתה רק שומע כמה המצב לא טוב, כמה חסר, כמה אין נחת מכלום, ומדוע? - כי לא חיים

"ותתן לנו ה' אלוהינו מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון את יום חג הסוכות הזה זמן שמחתנו..." כל המועדים ניתנו לנו לששון ולשמחה, ובכל זאת התייחד חג הסוכות שכל כולו הוא "זמן שמחתנו". רואים אנו כאן ובעוד מקומות רבים אחרים, שהשמחה תופסת מקום רחב ביותר ביהדות.

למעלה מזה בחז"ל רואים שיש עשרה לשונות של שמחה, והדבר צריך ביאור, למה באמת צריכים אנו כל כך הרבה לשונות של שמחה?

דבר מעניין מאוד מציין הגר"ש פינקוס, מכל השפות בעולם אין שפה שיש בה כל כך הרבה כינויים למילה שמחה, ששון, גילה, רינה, דיצה, חדוה, צהלה...

להבדיל לנו יש שנים - שלושה כינויים למילה שלג. - שלג, קרח, כפור. לאסקמוסים, לעומת זאת, יש כשתים עשרה לשונות שונים למילה שלג, שלג רטוב ושלג יבש, שלג דק ועבה, שלג קייצי ושלג חורפי... העניין הוא כי זהו עיקר החיים אצלם, כל הזמן חיים האסקמוסים עם חשבון איך לשרוד בחיים המושלגים, ביתם בנוי משלג, הכבישים שלהם סלולים בשלג, המלכודות לדובים הלבנים נעשות בשלג, והביצורים סביב אזורי המחיה שלהם עשויים שלג. לכן השלג זוכה אצלם לכינויים רבים, שכל אחד מהם מתאר מצב ספציפי של השלג.

ביהדות השמחה היא מרכז חייו של היהודי, ולכן אנו מדביקים לכל אירוע סוג שמחה אחר, כשכל סוג של שמחה מקבל כינוי משלו, מילה מיוחדת שמביעה את סוג השמחה הזאת מבלי שיהיה צורך להכביר במילים והסברים.

למה באמת?

נסה להבין מה חשיבותה הרבה של השמחה, מדוע היא כה קריטית, בפרשת כי תבא ישנם צ"ח קללות נוראיות והסיבה "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה בטוב לבב מרוב כל". זה זועק עד השמים: אדם עובד ה' באמת אבל חסרה לו השמחה, תחושת הטוב

בשמחה בטוב לבב מרוב כל, אומר רש"י - 'בעוד שהיה לך כל טוב' יש לך כל טוב ואינך רואה זאת אז אין לך כלום!

בכל הטוב

איך כן צריך לחיות? לפני כן מביאה התורה את פרשת ביכורים, והתורה מסכמת אותה "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוהיך" מה ההדגשה "בכל" הטוב? מה לא די ב"ושמחת בטוב"?

אומרת התורה כשהנך מביא את ביכורי שדך אל תסתכל על הפרי כחפץ בודד, כי אז כל ה'יש' הגדול מתגמד אצלך, לא תחוש אפוא בטוב האין סופי בו אתה חי. "ושמחת בכל הטוב אשר ברכך!" תסתכל על כל פרי במקורו, כמה סובב צריך כדי להגיע לפרי, תבין כמה עמל ויזע יש סביב כל תפוח וכל תפוז, תשמח עם ה'יש' הענק שאתה חי בו.

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל" "מרוב כל" פירושו: מתוך ידיעה שבורא עולם רוצה לתת לך הכל. הרמח"ל אומר שבורא עולם ברא את העולם למטרה אחת: כדי להיטיב עם בריותיו. בורא עולם מצפה להיטיב, והוא אומר לנו: "פותח את ידך" - תפתח את שתי הידיים! אני רוצה להיטיב אתך. זהו "מרוב כל". תבין שזה המצב. אם לא תפתח את הידיים והכנת את הכלים הראויים - אינך מבין באיזה עולם אתה חי!

עבודה אחת - שתי גישות

לאחר בואו של רבי אליהו לופיאן זצ"ל מחו"ל לירושלים, קרא לו מרנא ה'חזון איש' זצ"ל וביקש ממנו לכהן כמשגיח בשיבת 'כנסת חזקיהו' שהוקמה בזכרון יעקב ולאחר מכן עברה לכפר חסידים. בכפר חסידים היו לרבי אליהו שני ידידים מחו"ל, ושניהם עבדו בסלילת כבישים.

בימינו, מכונות הן שעושות את כל התהליך, אך בימים ההם הכל נעשה באופן ידני. תחילה היה צורך ליישר הרים, גבעות ומהמורות, לאחר מכן שפכו במקום המיועד אבני חצץ מעורבים עם חול, יישרו את הקרקע בעזרת כלים, ואז יצקו זפת רותחת.

היתה זו עבודה קשה ביותר, שנעשתה בחורף תחת ממטרי השמים, ובקיץ תחת השמש הקופחת. בארץ שרר אז משטר הצנע, ואנשים קיבלו משכורת מינימום שהיתה מספיקה ללחם בלבד לבני הבית ולמוצרי יסוד שנמכרו במידה ובמשורה. במקרה הטוב הצליחו לקנות גם מרגרינה ואולי גם ביצה או שתיים בשבוע, שבה התחלקו כל ילדי המשפחה.

יום אחד הלך רבי אליהו ברחוב ופגש את ידידו הראשון.

"יענקל'ה מה שלומך? מה העניינים?"

"אוי!" נאנח יענקל'ה מעומק ליבו. "מזריחת החמה ועד שקיעתה אני עובד בעבודה קשה ומפרכת תחת השמש הקופחת, ולעיתים גם נכוה מן הזפת הרתחת. ומה יוצא לי מזה? משכורת מינימום שבקושי מספיקה לביצה ולחם לארבעה ילדים. קשה מאוד!" רבי אליהו ממשיך ללכת ופוגש את החבר השני.

"מוישל'ה, מה שלומך?"

מוישל'ה ניגב את הזיעה מפניו ואמר בחיוך: "כבוד הרב, אני עובד קשה מאד, מצאת החמה עד צאת הנשמה. אבל יש לי סיפוק. כל היום אני עושה חסדים!"

התפלא רבי אליהו: "מתי בדיוק אתה מספיק לעשות חסדים? הרי אתה עובד במשך כל היום!"

אמר מוישל'ה: "אסביר לרב את כוונתי. זואיל הרב להביט קדימה אל קטע הכביש שעוד לא סללנו. מה קורה למכונית או לסוס ועגלה שצריכים לעבור בדרך כזאת? הסוס מאבד את שיווי משקלו, או חמור מכך - מועד ושובר את רגלו, הסחורות נופלות ונפסדות, והבעלים מקפח את פרנסתו. כך גם ביחס לקטע הדרך האמור להפוך למדרכה. אנשים הולכים בו ונאלצים להתבונן בשבע עיניים. פה הם עולים ופה הם יורדים, כאן נתפסים בגדיהם בחפץ חד וכאן הם נופלים ונחבלים.

כאשר אני מסקל את האבנים ומיישר את הדרך, אני עובד קשה מאד, אך לאחר מכן אנשים למאות ולאלפים הולכים במקום הזה בנוחות, והם אינם נפצעים ולא נשברים להם חפצים. אני יודע שבכל מטר שאני מכשיר אני מתחסד עם אלפים שיעברו כאן במשך שנים, וזה מביא לי סיפוק גדול."

רבי אליהו שמע את שתי התגובות, ובאותו לילה השמיע בישיבה שיחת מוסר: "רבות! תיתכן מציאות ששני בני אדם עובדים באותה עבודה, חווים את אותו קושי ומקבלים משכורת מינימום, ולמרות זאת האחד יוצא רק עם המשכורת הדלה, ואילו השני יוצא עם רווח של מיליארדים.

מהו ההבדל ביניהם? קורטוב של התבוננות!

האחד אומר: אני אומלל ומסכן, נעבך אמיתי! אני עובד כל כך קשה בעבור כמה פרוטות! וכך העבודה עצמה קשה לו ביותר. והשני? רוקד וצוהל! כשאדם חושב כך, גם העבודה הקשה כבר אינה כה קשה!"

גביר גדול ממני

נסיים בסיפור:

ברחוב חזון איש מספר חמש בבני ברק עמד מגרש, שקנו אותו ארבע משפחות ביחד והחליטו לבנות עליו בניין. דירה מספר אחת: משפחת לוונשטיין, דירה מספר שתיים: משפחת שטיינמן, דירה מספר שלוש: משפחת לשינסקי, ודירה מספר ארבע: משפחת ישראלזון. כולם תלמידי חכמים יראי אלקים.

בנו של הרב ישראלזון (-) חתנו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, היה נוסע הרבה לאמריקה. לא הייתה אצלו נסיעה בלי להיכנס קודם לשכנם של הוריו, מרן הגרא"ל שטיינמן לקבל ברכה. יום אחד הוא נכנס לבקש ברכה אמר לו הרב שטיינמן: "אתה נוסע לאמריקה, נפגש עם הרבה מיליונרים ועושה אתם ביזנס. אתה מוכן לעשות גם אתי עסק? אבל דע לך, אני מדבר על עסק רציני! לא על כסף קטן". הוא לא ידע על מה הרב שטיינמן מדבר? אולי הוא מחביא כסף מתחת לבלטות... והרב שטיינמן המשיך לפרט את העסק: "היות ואתה נפגש עם מיליונרים, אני רוצה שתחפש אדם אחד שהוא גביר

שלו, שם נמצאים המזומנים... לא לשכוח שאין שם פקקים, נוסעים נסיעה חלקה וזה לוקח שש דקות! כאן אולי ימצא סוף סוף את מבוקשו: גביר גדול יותר מהרב שטיינמן.
במהלך השיחה ביניהם, אומר לו הגביר: "תשמע! אני רוצה לעשות אתך עסק".
ומה העסק?

"אם אתה מארגן לי חודש ימים של שלווה הנפש - אני נותן לך עכשיו במזומן שלוש מיליון דולר!"
כשיצא משם הבין שזה נגמר! אין גביר גדול יותר מהרב שטיינמן. כל מי שנכנס לרב שטיינמן ראה איזה שלווה נפש, איזה שמחת חיים, איזה אושר. כמעט אין תמונות שהוא לא מחויך מאוזן לאוזן.
כשחזר לרב שטיינמן, מיד בכניסתו, שאל אותו הרב שטיינמן: "נו, אפשר כבר להכין את הצ'ק?"
"לא מצאתי", השיב. "אפשר להמשיך את העסקה גם לנסיעה הבאה?"
"בוודאי", השיב הרב שטיינמן.

בנסיעה הבאה, תשמעו טוב רבותי! הוא פגש ברחוב את הרב אורי זוהר, וסיפר לו על הביזנס שיש לו עם הרב שטיינמן. אמר לו הרב אורי זוהר: "תעשה שהחיינו. מצאת את האיש המבוקש! אני גביר גדול יותר מהרב שטיינמן".

"במה אתה גדול ממנו", התפלא הרב ישראל לזון.
"אני גדלתי בזבל", הסביר הרב אורי זוהר. "היה לי כסף לרוב, יוקרה שאין כדוגמתה. לא היה חסר לי מאומה. חזרתי בתשובה, לקח זמן והתחלתי לטעום את צוף טעמו של דף גמרא. היום, גם אם תיתן לי פי אלף כמה שהיה לי אז, ותבקש ממני לוותר על תענוג של דף גמרא אחד - לא אוותר! כי זה תענוג הרבה יותר גדול! הרב שטיינמן בחיים לא היה במדמנה שאני חייתי בה, והוא לא יכול להרגיש את הטעם הזה שאני מרגיש בדף גמרא! הוא לא יודע, כמו שאני יודע, את היחסיות. לך תודיע לו שמצאת גביר גדול יותר ממנו".

סיפר הרב ישראל לזון: לפני שעזבתי, שאלתי את הרב אורי זוהר: "כמה אחוזים אתה רוצה מהעסקה?" הרב אורי זוהר חיך והחל להתרחק.

כעבור שתי דקות הוא חזר בריצה, מתנשף כולו, ואמר: "סליחה הייתה לי טעות. הרב שטיינמן גביר יותר גדול ממני!".

והסביר: "לכל אחד, גם לי, יש יצרים, יש נפילות. כשאני הולך ליפול, יש כל מיני דרכים בחז"ל איך אפשר למנוע את הנפילה. חז"ל אומרים: יעסוק בתורה, לא הלך - יקרא קריאת שמע, לא הלך - יזכיר לו יום המיתה. לי יש דרך מצוינת: כשאני בא ליפול - אני מצייר בראשי את הרב שטיינמן. איך הוא יושב על מיטה, שרפרף הפוך כמשענת לגב, ותמיד כשאני נכנס אליו - כולו זורח.

הוא יכול לשבת ככה שעות על גבי שעות על דף גמרא, תמיד באותו מצב. הוא יושב כל הזמן עם הסעיף הראשון של הרמ"א 'שיויתי ה' לנגדי תמיד'! הוא כל הזמן עם ריבונו של עולם! אני מצייר אותו בראש שלי וכך אני לא חוטא. אדם כזה, שחי סביב בורא עולם עשרים וארבע שעות ביממה, בוודאי עשיר יותר גדול ממני".

**משם המשיכו לחדר שינה.
פתח את הארונות ואמר: "יש
לי בגדים ליום חול ולשבת. יש
לי אפילו צעיף ומעיל לחורף.
יש לי בית מרווח, מאה חמישים
איש נכנסים פה כל יום. לא
חסר לי כלום מהעולם הזה..."**

יותר גדול ממני. אם אתה מוצא אחד כזה - אני נותן לך מיליון דולר! זה עסק טוב? אתה מוצא אחד כזה - ואני נותן לך מיליון דולר..."
ואז הרב שטיינמן קם ממקומו, תפס אותו ביד וניגש אותו למקרר. הוא פתח את המקרר ואמר: "תראה! יש לי כאן ב"ה אוכל לארוחת צהרים. לא חסר לי כלום". לרב שטיינמן הייתה ארוחה קבועה: רסק תפוחי אדמה וגזר, שבעים גרם, כי לא רצה להסתבך עם שאלה לגבי ברכה אחרונה...

הרב שטיינמן המשיך להוביל אותו למטבח. גם מי שלא ביקר בבית, בוודאי ראה תמונות של המטבח הזה... "תראה!" אמר לו הרב שטיינמן, "יש פה סירים, מחבתות, צלחות ומזלגות, לא חסר לי כלום".

משם המשיכו לחדר שינה. פתח את הארונות ואמר: "יש לי בגדים ליום חול ולשבת. יש לי אפילו צעיף ומעיל לחורף. יש לי בית מרווח, מאה חמישים איש נכנסים פה כל יום. לא חסר לי כלום מהעולם הזה. זה בחלק הגשמי. בחלק הרוחני אני משתדל מאוד לעשות מה שהקב"ה מבקש. אני לא חושב שיש בעולם משהו שהוא יותר עשיר ממני. אם תמצא - עשינו עסקה. אתה מקבל מיליון דולר".

הרב ישראל לזון יצא לאמריקה, עדיין תחת הרושם של הדברים. מגיע למיליונר הראשון ומנסה לבחון אם הוא גביר גדול יותר מהרב שטיינמן. והגביר הזה מספר לו: "תשמע! בביזנס דווקא הולך לי טוב, אבל אני מסובך עם עורכי הדין שלי. בגללם אין לי יום ואין לי לילה". הוא כבר הבין שהלה אינו גביר כמו הרב שטיינמן...

ממנו ניגש לגביר שני, תהה על מצבו והלה סיפר: "תשמע! העסקים פורחים. אבל המצב שלי בבית - בכי רע. יש לי בעיות קשות בשלום בית..." בקיצור, גם הוא לא גביר כמו הרב שטיינמן...

למחרת הוא יצא למפגש עם מולטי מיליארדר. כדי להבין באיזה סדר גודל מדובר, סיפר הרב ישראל לזון שכשנכנסים לטירה שלו עם הרכב, צריכים לנסוע שש דקות עד שמגיעים לחדר הפגישות

כששמעו הבחורים כן, שחקו ויהתלו בו, איך בר שנים כמותו אשר לא ראה אורות מימיו, רצונו לתקוע עצמו ללמוד גמרא?! אבל רבם גער בהם: 'למה זה תצחקו? הלא כל הרוצה ללמוד, יבא וילמד!'

"הזיווג של החכמה עם האדם, אי אפשר בלי כמיהה ותיאבון..."

הרב ישראל ליוש

"ולקחתם לכם ביום הראשון... ענף עץ עבות וערבי נחל" (ויקרא כ"ג, מ')

מן המפורסמות הן שארבעת המינים מחולקים לפי הטעם והריח שלהן. ואם כן, הערבה היא הפחותה שבהן, שהרי אין בה טעם ואין בה ריח, והיא אף משולה בדברי חז"ל למי שאין בו תורה ואין בו מעשים טובים.

אלא שהספרים הקדושים מציינים שמצד שני יש לערבה גם מעלה יתירה על המינים האחרים, משום שכל שאר המינים, משווקים את עצמם, כביכול, עם הטעם והריח שבהן, מעלתן הוא כוחן, הנה יש בי טעם טוב... ריחי הטוב נודף...

לעומתם, הערבה היא פשוטה, אין בה כלום מלבד עצמותה, אין לה מעלה חיצונית שעוזרת לה לשווק ולהחצין את עצמה... היא מופיעה בענוותנותה כפי שהיא, נעדרת ריחות וטעמים.

על כן היא גם תלוית לגמרי, היא אינה יכולה להתקיים יותר מכמה שעות בלי מים, היא גדלה על נחל, ובהעדר מים היא נכמשת מיד. ואדרבה, זוהי כוחה... השאיפה, הרצון, התלותיות בטוב... אכן, אין לה כוח עצמי, אבל יש בה רצון להידבק לטוב, היא לא מביאה איתה דבר מלבד הרצון להיות תלויה ודבוקה במינים האחרים הטובים והמשובחים...

נפשינו חתה לה'

ה'שפת אמת' מציין ש'נחל' ראשי תיבות "נפשנו חתה לה'", כי זהו החיות של הערבה, השאיפה, התקווה, המיית הנפש להתקרב אל ה'. אף שעדיין אין בה כלום, לא טעם ולא ריח, אבל יש בה פשטות וענווה, רצון ושאיפה להיות דבקה בו ית'...

יש לומר שעל כן אנו נוטלים ערבה ב'הושענא רבה' - היום המסכם את הימים הנוראים, והוא גם יום ההכנה לקראת פסגת הימים - 'שמחת תורה', כדי לציין שההכנה הטובה ביותר לחגיגת התורה, הוא חיזוק כוח השאיפה והרצון.

משום שההצלחה וההישגים בלימוד התורה, אינן בזכות הטעם והריח, היינו הכוחות המולדים שהאדם נידון בהם, הם אולי כוחות עזר ומשווקים טובים, אבל אינם הכוח המניע, אלא כוח השאיפה והכמיהה, הענווה והפשטות, ההתבטלות והתלותיות, הרצון לדבוק בטובים, הם אשר יובילו את האדם לדרגות התורה הגבוהות.

כמה נאה ויאה לעטר את מאמרינו בדברי מרן החזון איש זי"ע

באגרותיו (ח"ג א) "הזיווג של החכמה עם האדם, אי אפשר בלי כמיהה ותיאבון, 'דברי תורה חביבין', כח החיבה פותח את המוח ואת הלב לבלוע חכמה בינה ודעת"

הבכיות של הסבתא

סיפר הרב שלמה לורנץ זצ"ל: "פעם שוחחתי עם מרן ה'חזון איש' זי"ע אודות גורלם של אלו שלא ניחנו בכישרון רב ללימוד תורה, ואמר לי כך: "יכול להיות שאדם בלי כשרונות, סתום לגמרי, עד כדי שהוא הולך ומגיע לפינה של הרחוב ומסתובב לרחוב השני, והנה נפתחים לפניו כל הכשרונות וכל המעיינות, והוא נהפך לבעל כשרון עצום..."

"והוסיף החזו"א לספר לי על אחד מגדולי התורה, שלא היה כשרוני בצעירותו, עד כדי כך הוא היה קשה הבנה, שכשהיה כבן י"ח שנה ביקש להבין את דברי רש"י 'כל תיבה שהצריכה הכתוב למ"ד בתחילתה הטיל הכתוב ה' בסופה, כגון מצרים מצרימה', שאל אותו נער: הרי תיבת מצרים אינה מתחילה בלמ"ד... ד...?

שאל החזו"א בחיוך: וכי יתכן מייעוט כשרון וחוסר הבנה כמותו...?

ובכל זאת אותו נער הפך ברבות השנים לאחד מגדולי התורה! הפטיר החזו"א: "כדי ליכנות להיות גדול בתורה, הדבר תלוי לא פחות מבכשרונות, גם בבכיות של הסבתא ובתפילותיה על נכדה..."

היה ללמדן מופלג

אף מרן ה'קהילות יעקב' זי"ע עודד וחיזק את רוחם של מייעוטי

המשך בעמוד 15

ה'אורסט' בנפאל, ה'אלפים' בצרפת הרי 'אורל' ברוסיה, יחד עם ה'חרמון' וה'תבור' בישראל, פצחו כולם בריקוד אחד ענק ומשותף פשוטו כמשמעו, הם רקדו 'הורה'! וכן כל הגבעות ברחבי העולם עשו 'טאנץ' אחד גדול מרוב שמחה!

מדוע רקדו ההרים במתן תורה, וכי יודעים הם לפלפל ב'קצות' וב'נתיבות'?

הרב בנימין בירנצוויג

"אֲשֶׁרֶךְ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ עִם נוֹשָׁע בִּיהִנֶּה מִגֵּן עֶזְרָךְ" (דברים ל"ג, כ"ט)

אשריך ישראל – לאחר שפרט להם הברכות אמר להם: מה לי לפרוט לכם הכל שלכם (פ"י).

הקב"ה אומר לישראל, אחר שהבטחתי לכם את כל הברכות שבעולם, אם תעסקו בתורה ובמצוות - אשריכם ישראל כל הברכות שלכם! וכי שייך עדיין לתהות ולשגות בדמיונות על הבלי העולם הגשמיים?

מחדד מרן הגאון רבי לייב חסמן זצ"ל, אף אם יגברו על האדם רצונותיו ותאוותיו, אבל אחר שהקב"ה אמר 'אשריכם ישראל' הכל שלכם "עם נושע בה' מגן עזרך" - האם שייך לתהות כלל בדמיונות שוא ותעתועים?

אנו פותחים בכל חג ומועד את תפילת שמונה עשרה בברכת 'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך', להדגיש את השמחה העצומה שהקב"ה בחר בנו והוא מגן ישענו ועזרנו.

זו אולי הסיבה שקוראים פרשת 'וזאת הברכה' בשמחת תורה, להדגיש את השמחה העצומה שיש לעם ישראל שהקב"ה בחר בנו ונתן לנו את התורה ואת כל הברכות הכלולות בה, כי אנחנו עם מרעיתו וצאן ידו, ולנו אמר 'אשריכם ישראל' הכל שלכם, מעתה תפרוץ שמחת התורה בכל עוז בלבו של כל יהודי ויגיל וישיש בזאת התורה אשר נתן ה' לעמו ישראל.

מרן הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל ראש ישיבת פוניבז', זכה להקים ממלכת תורה בארץ ישראל, לימים שאלוהו מתי והיכן קיבל את התנופה רבת המרץ להרבות פעלים לתורה בלא להרפות?

רבי יוסף שלמה נשען לאחר והחזיר את השומעים לתקופת ילדותו: ילד קטן הייתי אז, התגוררתי עם הורי בעיר קוהל שבליטא. בהתקרב יום הפורים רבתה התכונה בביתנו, זמן מה לפני פורים כבר בישרה לנו אימא ע"ה כי אנו עומדים לאפות עוגה מיוחדת כמשלוח מנות עבור הרב, אמא אפתה עוגת בצק מיוחדת עם מיני פירות בעיצוב מופלא וריח מיוחד.

אותה שנה נבחרתי אני מבין ילדי המשפחה להוביל את משלוח

המנות לבית הרב, לא היה מאושר ממני בתבל... אני אשא אל בית הרב את משלוח המנות המכובד...

בדמיוני כבר ראיתי את הרב ואת רעייתו מקבלים אותי בקריאות גיל, הרב צובט בלחיי ומכניסני פנימה לשותות יין, והרבנית גודשת את ידיי במיני מתיקה.

רגע לפני שיצאתי את הבית אמר אבי ז"ל, בני יקירי המתן רגע קט, הוא פנה אל תוך הבית וחזר עם שקית ובה גמרא. מסכת סנהדרין... באותה תקופה החלו להוציא את הש"ס במהדורה מאירת עיניים ואבי חפץ לשמח את הרב בכרך חדש ממהדורה זו.

יצאתי את בית הורי ובידי משלוח המנות המפואר וכן גם הכרך של הגמרא, מרוגש עד דמעות הופעתי על מפתן דלת בית הרב ואכן הרב ורעייתו קיבלוני בסבר פנים יפות והודו לי מקרב לב על המשלוח מנות, אז הושטתי לרב את השקית ובה מסכת סנהדרין ואמרתי "זה מאבא..."

הרב פתח את השקית וכשראה את הגמרא אורו עיניו!! כמו עיניי המשתאות ראיתי את הרב המכובד נשוא הפנים עוצם את עיניו בסילודין ושמחה עצומה מציפה אותו כמו היה חובק ברגע זה בן זכר אחר עשרים שנות המתנה!

הרב לא יכול היה להמתין הוא ביקש מרעייתו אנה במטותא מיניכי הרשי לי לבקש מאיתך לדחות את הסעודה! עז רצוני להתחיל ללמוד כמה דפים במסכת מאירת עיניים זו! ובעוד רגליו מוליכות אותו בחדווה לחדרו, הודה לי בחום והתיישב שעות אחדות ללמוד

סיפר אחד האברכים שפעם הרגיש ברבי יצחק שבשעה שהרימו אותו על כסאו ורקדו אתו, שפתותיו נעות. הוא התכופף אליו להקשיב למלמולו, ושמע שהוא חוזר כל הזמן לעצמו באותו ניגון ששרו לפניו

שמחת בית השואבה בישיבת וולאז'ין ואצל הגאון רבי איצ'לה בלאזר

לכל אותו היום, שיפקח עליו שמרוב התרגשותו לא יסכן את בריאותו. אשתו הצעירה חשבה שהתנהגותו בשמחת תורה חורגת מהמסגרת הנימוסית הראויה לאדם נכבד כמותו, והביעה לפניו את תימהונה. רבי יצחק השיב לה כעין תשובת דוד למיכל בזמן שהעירה לו על אשר הקל בכבודו בכרכוריו לפני ארון האלקים שכבוד התורה זהו כבודו.

אם הישיבות

וכך מתאר תלמיד את שמחת בית השואבה בישיבת וולאז'ין, 'אם הישיבות': מי שלא ראה שמחת בית השואבה בוולאז'ין, לא ראה שמחה מימיו. בני הישיבה היו מקיימים אותה כהלכה, שמחים ומרקדים עד שעה מאוחרת מאוד בלילה ולפעמים עד אור הבוקר. בתחילה היו קוראים את ט"ו שיר המעלות שבתהלים פסוק בפסוק, ואח"כ יוצאים בריקודים ומחולות וכן שרו מפיוטי יום הכפורים. וכשנתגברה השמחה היו יוצאים לרחובה של עיר הלך ורקוד עד לבתי ראשי הישיבה, והיו מכניסים אותם בשירים ומחולות אל היכל הישיבה ורק אז התחילה השמחה האמיתית!

גם ראש הישיבה הגאון הנצי"ב זצ"ל היה משתתף בשמחתם של בני הישיבה, והיה נייער עמהם יחד כל הלילה והיה רוקד ושר עם התלמידים מתוך התלהבות כזאת שהלחינה אחרים. בין ריקוד לריקוד ובין זמר לזמר נשמע פסוק או מאמר מענינא דיומא, מה שהגדיל והגביר את השמחה.

ולאחר שכבר תש כוחם של השמחים והרוקדים והשמחה כבתה מרוב עייפות, היה הנצי"ב פותח את הארון בני הישיבה היו שרים עלינו, בניגון של 'מים נוראים', וכשהגיעו ל'ואנחנו כורעים' היו כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם וגם הנצי"ב עמם...

הרב מאיר בנימיני

בספר תנועת המוסר, בו מסופר על חרדת הדין הנוראה שהייתה לרביע איצ'לה בלאזר בימי הדין. מסופר עוד כי "עם כל חרדתו הגדולה כשהגיעו ימי חג הסוכות היה רי"ב נהפך פתאום לאיש אחר ומתמלא רוח של שמחה.

בימי שבתו בקובנה, היו נוהגים בני הישיבות והכוללים לקיים בו הקבלת פני רב ברגל, באחד מלילי שמחת בית השואבה והיו מבליים אצלו בתהילות ותשבחות ובשירה עד אור הבוקר.

רבי איצ'לה היה מבדח את הקהל באימרות חרוזים בלית הניגון המיוחד להם כפי הנהוג אז בישיבות בעת חדוה, ומביע בהם רעיונות התעוררות מענינא דיומא ודברי בדיחה משולבים ביקורת נאה, והתלמידים המשתתפים מבין האורחים היו עונים כנגדו בחרוזים ולפעמים היה מתלקח ויכוח בחרוזים בינו ובין האחרים, והשמחה הייתה מגיעה לשיאה.

האורחים החוזרים היו דורשים באותו זמן בכבודה של אכסניה, ומשבחים ומפארים את רבי יצחק בלאזר. מתוך התלהבות השמחה, היו מרימים אותו עם כסאו נושאים אותו על כפיים ורוקדים לפניו תוך שירת פסוקי תשבחות על צדיקים, כגון "צדיק כתמר יפרח, כארז בלבנון יגה" וכדו'.

והוא מוסיף: "יש שהיו תמהים שרבי יצחק בלאזר הידוע כעניו ושונא כבוד, איננו מוחה כנגד נוהג זה להללו בפניו ולנשאו בהערצה כזו. פעם שאל אותו אחד האברכים מגדולי התורה לסיבת הנהגתו זו בבחינת 'למדנו רבינו... רבי יצחק השיב לו כי כבר פסק הרבי ר' ישראל שבנוגע למידות, אין לאו "לפני עור לא תתן מכשול". פירוש הדברים כפי שהבינו התלמידים, מכיון שהם חייבים לכבדו ולשבחו משום כבוד רבם, אין לו רשות למחות בידם למרות שזה עלול להכשילו ולהביאו לידי גאווה ואהבת הכבוד.

אולם מה שרבי יצחק עצמו חשב באותה שעה, וכמה שהכיבוד והשבח השפיעו עליו, יש להוכיח מעובדה אחרת... סיפר אחד האברכים שפעם הרגיש ברבי יצחק שבשעה שהרימו אותו על כסאו ורקדו אתו, שפתותיו נעות. הוא התכופף אליו להקשיב למלמולו, ושמע שהוא חוזר כל הזמן לעצמו באותו ניגון ששרו לפניו: "סחבו את הנבילה, סחבו את הנבילה...".

לשיא השמחה היה רבי איצ'לה בלאזר מגיע בשמחת תורה. הוא היה מפוזר כל היום ולהתלהבותו לא היה גבול, מרוב שהזיע היו מוכרחים להחליף לו כמה פעמים את הכתונת. לעת זקנתו היו מזמינים רופא

הגיע יום 'איסרו חג'. הגוי הופיע בבוקר השכם כבכל יום לעבודה כאילו לא נעלם, מנהל הישיבה שכעסו גאה על הערל הסורר, הרעים עליו בצעקות, "היכן היית יומיים, עד שכבר צריך אותך באמת אתה נעלם? לאיפה נעלמת, מדוע ברחת?"

שמחה של מצוה לכבודה של תורה, עם 'משקה' ובלי 'משקה', אין כמוה בכל העולם

הרב צבי גטקור

רבים שלא הוכנו מראש כי סמכו על כך שהגוי יעשה אותם בדרך המותרת, וכשהוא נעלם מי יעשה את כל אותם דברים, סתם גוי מן השוק לא יודע בדיוק מה לעשות, ולהדריך אותו זו ג"כ יכולה להיות בעיה הלכתית. בקיצור 'א ברוך'.

עברו שני ימי החג, המטבח התנהל והסתדר איכשהו גם ללא הגוי של שבת, והגיע יום 'איסרו חג'. הגוי הופיע בבוקר השכם כבכל יום לעבודה כאילו לא נעלם, מנהל הישיבה שכעסו גאה על הערל הסורר, הרעים עליו בצעקות, "היכן היית יומיים, עד שכבר צריך אותך באמת אתה נעלם? לאיפה נעלמת, מדוע ברחת?"

הגוי לא התפעל וענה בשאלה מציודו, מנהל, ראית כמה בקבוקי 'משקה' הכניסו כאן למטבח?

בטח שראיתי ענה המנהל, מה זה שייך, מה הקשר?

אך ה'גוי' הסביר: תשמע, אני לא יודע מה את חושב, אבל טיפש אני לא! מה קורה אחרי שחברה צעירים כמו שיש לכם בישיבה שותים את הבקבוקים האלו אני יודע. לא מגיע לי ואין לי שום חשק לחטוף מכות, או לשבור כמה עצמות מכל השיכורים האלו. זה לא מה שמגיע לי! לכן ברחתי ליומיים עד שיעבור החג שלכם, 'גמרו המריבות, יסתיימו המכות, ויתפכחו השיכורים...'

המנהל לא ידע את נפשו מצחוק, 'ראש של גוי' הוא הפטיר לעצמו, רואה בקבוקים, ה'פועל יוצא' הוא מכות והשתוללויות.

'שמחה' אמיתית יהודית, לא הוללות והשתוללות, אלא שמחה

על חג הסוכות נאמר בתורה, "ושמחת בחגך.. והיית אך שמח", פסוק זה הוא השיר הניגון והריקוד שעמו נכנסים לסוכות ואיתו יוצאים מסוכות, וזה באמת ממהותו של החג, 'זמן שמחתנו', ואף שדין השמחה הנלמד מהפסוק ישנו בכל המועדים, עדיין ה'מקור' הוא חג הסוכות.

חג האסיף, מציין הגר"א גולדבלט שליט"א, הוא לא רק חג האסיף הגשמי אלא גם חג האסיף הרוחני, כעת אחרי שהחדרנו לליבנו את ה'אמונה' בחג הפסח, וקיבלנו את ה'תורה' בחג השבועות, ויראת הדין ומלכות השם בימי הדין והכפרה שעברו עלינו.

כעת הגיע זמן האסיף, לאסוף את הכל, את כל הקניינים הללו, ולשמרם לנשמה לשנה הבאה, וזה נעשה בחג הסוכות, אם נשים לב, בחג הסוכות, מתרכזים להם כל ענייני המועדים, ה'אמונה' - צילא דמהימנותא - כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בצאתם ממצרים, ה'תורה' - שמחת תורה, ויראת הדין - ביום החיתום הושענא רבה, כל אלו התאספו ובאו לחג אחד, חג שבו נאסוף את כל מה שלמדנו והפנמנו, לשמור ולקיים לשנה הקרובה.

וכיצד היא דרך הקיום, איך משמרים קניינים רוחניים, מהו החומר משמור של קניינים רוחניים, השימור של ההישגים הרוחניים היא השמחה. שמחה נותנת כוח, שמחה פותחת את הלב ומחדירה עמוק לתוכו את הרגשות שנקנו, השמחה נותנת אורך רוח, לשמור ולקיים ולעשות.

גם אצלנו פנימה וגם החוצה, שמחה יהודית אמיתית היא שורש פורה לליבות יהודים, קרובים מאוד ורחוקים מאוד.

להיכן נעלם הגוי?

בישיבת מיר שבעיירה מיר חגגו את חג שמחת תורה, בריקודים ובצהלה. כמו במיר, כולם רקדו עם כל הלב והנשמה, לגמו מידי פעם כוסית ממיני משקה ה'משמח', ופיזו בכל עוז לפני ספרי התורה.

אך מנהל הישיבה התהלך מוטרד, לאן נעלם ה'גוי', כמו כל מקום שמכבד את עצמו, גם במטבח הישיבה הועסקו גויים, שלאחד מהם הייתה משמרת בשבת ובחג, והוא היה למעשה ה'גוי' של שבת של הישיבה, והנה שני ימי חג לפנינו, שמיני עצרת ושמחת תורה, והגוי איננו, נעלם כאילו בלעתו האדמה.

זו בעיה שחייבים לפתור אותה, כי כעת בשני ימי החג ישנם דברים

פנימית, ריקודי הוד והתרגשות, של 'ושמחת בחגך', רק יהודים יודעים ומכירים. וזה סודם.

סיום 'אברכי'

לפני כמה שנים למדתי מידי ערב בעיר יבנה, שם למדנו קבוצה של אברכים, ובלא אומר ודברים, התקבצו לצידנו נערים ומבוגרים שראו לומדים ורצו לטעום גם. הרב רבי יעקב קניג שליט"א, שארגן אותנו, ראה כי טוב, והדגיש לנו כי לתועלת העניין כשנסיים את המסכת הנלמדת חובה עלינו לערוך סיום מסכת, ולהזמין אליו את כלל המשתתפים מי ברב ומי במעט.

ויהי היום לאחר כמה חודשי לימוד, סיימנו בס"ד את מסכת 'ערכין', מסכת מקיפה וגדושה, וערכנו סיום, במשך כמה ימים הזמנו את כל המי ומי ל'סעודת הסיום' הגדולה.

אבל אתם מבינים ויודעים איך נראה 'סיום אברכי', של חבורת אברכים המסיימת מסכת במסגרת כולל ערב, מביאים לחמניות טריות וסלטים מכובדים, איזה מין ממיני ה'בורקס' ודומיו למנה

'מרכזית', ועוד קינוח לבסוף.

בעיני המשתתפים בני המקום דומה היה האירוע יותר ל'אזכרה' מאשר לחגיגה, זה הרי פחות מכיבוד שמביאים בני משפחה לכבוד יום השנה לקרובם. אבל הם ישבו איתנו ושמעו את שיחתו של ראש החבורה, אכלו, ואז, אולי לקוראים זה ישמע פשוט, אבל אז היה ה'אירוע' האמיתי, האברכים שילבו יד ביד, קמו ממקומם, והחלו בריקוד סוער.

עיני צדה את אחד המשתתפים בחור מבוגר, שמסתכל בפה פעור, פניתי אליו והצעתי לו להצטרף, הוא נכנס, רקד, ובסיום הריקוד אמר לי, "אני בא ללמוד איתכם כל יום! זה פשוט לא יאומן מה שהיה כאן".

לפליאתי הוא הסביר: "קבוצת אנשים, לא שתו משקה חריף, אין מוזיקה ברקע לא סוערת ולא רגועה, יושבים ואוכלים ארוחת ערב דלה, ובסיומה 'קמים לרקוד', עם כל הלב הנשמה והשמחה. זה משהו שאני אומר לך, בתור צעיר שקצת מכיר, אין בכל העולם. "מהיכן השמחה, האור והאושר, זה כנראה מהתורה! אם כן, בוודאי כדאי לי להתחבר אליה".

המשך מעמוד 4 | הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א

שלנו הם על פי ה'. על כל מוצא פי ה'! שום דבר אחר לא משפיע עלינו כמה כסף יהיה לנו וכמה פרנסה תהיה לנו, אין לזה שום השפעה!

אם נתחזק באמונה הזאת ונחיה איתה, אף אחד לא יוכל לאיים עלינו או להפחיד אותנו, ובוודאי שלא לנתק אותנו מהתורה הקדושה.

הדברים הנפלאים מדברים בעד עצמם, אבל מעבר לעצם הניסיון והיכולת לעמוד בו - יש כאן עוד עניין, זה שיעור חשוב שהקב"ה מעביר לנו!

הקב"ה רוצה להזכיר לנו שלא מפיהם אנו חיים. החיים שלנו לא תלויים בתקציב כזה או אחר, בהנחה כזאת או אחרת. החיים

המשך מעמוד 7 | הבחינה הגדולה על 2,097 דפי גמרא

אדירי התורה ועמודי ההוראה שיבואו בסייעתא דשמיא לחזק את ידי הלומדים שיעשו חיל בלימודם ויזכו להורות וללמד תורה לאלפי רבבות ישראל, במיוחד וביתר שאת בתקופה שבה עינם הצרה של משנאי התורה נתונה לפגוע בלומדי התורה, ואנו אין לנו שיוך רק התורה הזאת.

בירושלים, ביתר עילית, בית שמש, מודיעין עילית וגבעת זאב. נבחנים מערים אחרות, יוכלו לעשות את מבחני 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה' במוקדי הבחינה הרגילים הפזורים בכל אזורי הארץ. ב'דרשו' נערכים ומתכוננים בהתרגשות גדולה לקראת המבחן המרכזי, ולקראת השתתפותם הצפויה של מרנן ורבנן ארזי הלבנון

המשך מעמוד 11 | הרב ישראל ליוש

אבל נוסף למה שכבר הגיע הנער הזה לשבע עשרה שנים, עוד זאת היתה לו מדה קשה לשמוע ומהיר לאבד, עד שאם למדו עמו איזו משנה מאה פעמים עד מהרה שכחה, ולמחר היתה בעיניו כאילו לא למדה מעולם, אמנם כן בכל זה חשקתו לתורה לא פג, והתמיד בלימוד, ו'כל הבא לטהר מסייעין לו' וברוב הימים הגיע למדרגת בחור מופלג בתורה, וגם יראתו היתה טהורה, ועלה והצליח ועשה פרי קדש הלולים, והיה ללומדן מופלג עד שנתמנה לדיין ומורה בעיר מאטערסדארף תחת כנפי רבו, ואחר כך נתקבל לרב בעיר שליינינג, ואחר כך נתעלה לאב בית דין בעיר נייזאץ, והיה תלמיד חכם גדול בתורה ובצדקות, והובא כמה פעמים ב'חתם סופר'..."

הכישרון ובעלי השאיפה, וכך כתב בספרו 'חיי עולם': "וכדי לחזק הלבבות הנדכאים, אעתיק מה שכתב בספר 'חוט המשולש' [הוא תולדות הגאון חתם סופר ז"ל] וזה לשונו, סיפר לי דודי, הגאון קדוש ה', מו"ה שמעון סופר זצ"ל אבד"ק קראקא ממהות התלמיד הזה, בדעזניץ בא אל זקני זצ"ל ה'חתם סופר' נער אחד בן שש עשרה או שבע עשרה שנים, וגילה לו שרצונו ללמוד תורה ונפשו חשקה בה, וכששמעו הבחורים כן, שחקו ויהתלו בו, איך בר שנים כמותו אשר לא ראה אורות מימיו, רצונו לתקוע עצמו ללמוד גמרא! אבל רבם גער בהם: 'למה זה תצחקו? הלא כל הרוצה ללמוד, יבא וילמד!' ויקרב את הנער, וצוה להבחורים וקבע להם עתים, שזה ללמוד עמו שעה זו והאחר שעה אחרת, וכן עשו.

הגאון הגדול רבי מנדל שפרן שליט"א שאל את נכדו של מרנא ה'חפץ חיים' זצוק"ל: "שמעתי שיש לכם בירושה את הגביע שעליו קידש בשבתות זקנכם, מרן ה'חפץ חיים', והשמועה אומרת שהגביע המדובר הוא לפי השיעור הקטן להלכה, האם נכון הדבר?". הרב זקס בשמעו שאלה זו צחק, והשיב לו במשל...

איש החסד הרה"ח ר' שמחה קרקובסקי שליט"א, על השמחה הנובעת דווקא מתוך היציאה מדירת קבע לדירת עראי

והשמועה אומרת שהגביע המדובר הוא לפי השיעור הקטן להלכה, האם נכון הדבר?".

הרב זקס בשמעו שאלה זו צחק והשיב לו במשל ידוע: "מעשה במלך שהחל לסבול ממחלת עור חמורה, כל התרופות שניתנו לו לא הועילו מאומה, החלו לברר בקרב כל הרופאים מי יכול לרפאותו, עד שהגיע רופא אחד ואמר שעל המלך ללבוש בגד שלא אדם שאינו יודע דאגה מהי, וכך יתרפא.

מיד החלו לחפש בגד של אדם העונה על הגדרה זו, אך לא מצאו אדם נטול דאגות, עד שלבסוף מצאו איזה רועה צאן ביער שהיה מעוטף בבלואי סחבות ואין לו שום דאגה בחייו.

שאלו אותו 'אולי יש לך איזה בגד שתוכל לתת לנו עבור המלך', פרץ הרועה בצחוק ואמר להם, 'טיפשים שכמוכם, אם היה לי בגד אחד - כבר היו לי דאגות וטרדות ממנו'.

וכך על משקל זה, סיים הרב זקס זצ"ל בחייוך באוזני הרב שפרן שליט"א, עד שאתה שואלני איזה שיעור היה לגביע של זקני ה'חפץ חיים' זצוק"ל, התשובה היא של'חפץ חיים' מרוב עניותו לא היה בכלל כסף לקנות גביע...

יתרה מזו, אפילו כסף לקנות יין לשבת לא היה לו, הוא היה מקדש

זכורני בליל יו"ט ראשון של חג הסוכות, שנת תשל"ה, נענה כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע בשולחנו הטהור בירושלים עיה"ק ואמר: "איני אומר זאת להלכה, אך הסוכה בכוחה לטהר את האדם כמו טבילה במקווה".

שנים רבות לאחר מכן, שמעתי מבנו כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זי"ע, דהנה במצוות סוכה מצינו קפידה מיוחדת בחז"ל שלא לסככה בדבר המקבל טומאה, וכן שלא יהיה בה 'דבר המעמיד' המקבל טומאה, ויש להתבונן למה דווקא במצוה זו הקפידו חז"ל על עניין זה, מה שלא מצינו כן בשום מצוה אחרת.

וביאר על פי דברי ה'תוספות' יום טוב' במסכת אבות (ה, ה) ותורף דבריו דהנה מצינו בספרים הקדושים שכוחה הגדול של הסוכה הוא שיהודי נכנס לתוכה לאחר שנזדכך בחודש אלול בימי הרחמים והרצון, בראש השנה ויום הכיפורים, ובהיותו בדרגה כזאת של טהרה ונקיות הוא זוכה להיכנס תחת כנפי השכינה הק', להיכנס לסוכה עם כל הרמ"ח איברים ושס"ה גידים בשלימות.

מובן מאליו שהיצר הרע לא ישקוט ומנסה להכשיל את האדם ולהחליש כוח גדול זה של טהרה, ועל כן הוא צריך שמירה מיוחדת, ולכן במצוות סוכה דייקא הקפידו ביותר חז"ל שלא יהיה בה דבר המקבל טומאה, שלא לתת לכוחות הטומאה שום אחיזה ודריסת רגל ח"ו בסוכה.

לא הגביע של החפץ חיים...

ובאמת יש לתמוה, הנה חג הסוכות נקרא בתורתנו הקדושה 'זמן שמחתנו' ולכאורה הדבר אומר דרשני, חג הסוכות בו יוצא אדם מביתו, מנוחיותו, אל הסוכה שבחוץ, כשלא פעם מפריע לו מזג האוויר השורר בה, הקור או החום, הצפיפות, חרקים המצויים בה וכדו', ועוד כהנה וכהנה.

כלום זהו החג הראוי להתעטר בתואר 'זמן שמחתנו'?

כדי להשיב על שאלה זו אקדים בעובדה נאה ששמעתי מהגאון הגדול רבי מנדל שפרן שליט"א ששאל פעם את הגאון רבי הלל זקס זצ"ל, נכדו של מרנא ה'חפץ חיים' זצוק"ל: "שמעתי שיש לכם בירושה את הגביע שעליו קידש בשבתות זקנכם, מרן ה'חפץ חיים',

על החלות ובצפרא דשבתא קידש על כוס שיכר.

אך אומר לך מהו בכל זאת הסיפור ששמעת על הגביע שיש במשפחתנו, השלים הגר"ה זקס את תשובתו, ובכן, מדובר בגביע שאבי, הגאון רבי מנדל זקס זצ"ל שהיה חתנו של ה'חפץ חיים' קיבל כתשורה בעת נישואיו מאת הגאון ר' אלחנן וסרמן הי"ד תלמיד החפץ חיים.

לימים כשהיה סמוך על שולחן חותנו החפץ חיים בשבתות, היו מניחים את הגביע על שולחנו של החפץ חיים - אבל לא היה זה הגביע של החפץ חיים...

סוד היציאה לסוכה

כללו של דבר, יהודי צריך לחיות תמיד בענווה, לדעת שלא מגיע לו דבר, ולהיות במצב של 'בקשת מתנת חנם', מתוך הבנה שלא מגיע לנו כלום, והכול במתנה.

כאשר יהודי נגיש כך לפני בוראו ומבקש מאוצר מתנת חנם אז בידו לפעול דברים גדולים בתפילתו, וכן איתא בהרחבה בספה"ק 'קדושת לוי' (פר' ניצבים) וכן ב'חידושי הרי"ם' ו'שפת אמת'. וזה סוד היציאה לסוכה, כמתנת חנם, מתוך ענווה, השורש לשמחה. יתירה מזו, הרי איתא בגמרא (בבא בתרא עא.) שמי שקנה מחבירו בור באמצע השדה, ובא לבקש דרך לבור, אומר לו המוכר מכרתי לך רק את הבור בלי דרך גישה אליו, על הדרך תצטרך לשלם בנפרד, אבל אם נתן לו את הבור 'במתנה', אז אומרים שבוודאי התכוון לתת לו גם דרך גישה אל הבור, והטעם משום ש'הנותן בעין יפה הוא נותן', ובוודאי גם נתן לו את הדרך.

ואם כן כשאנו באים לקב"ה ומבקשים ממנו שירעיף עלינו משפע טובו בתורת 'מתנת חנם', הרי שבבקשה כזו יכולים אנו לזכות לנחלה בלי מצרים, שכן מתנה אנו מבקשים והנותן בעין יפה הוא נותן.

מוטב שלא יבדקו...

ומסופר על הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע שסיפר פעם לפני שותפים שהגיעו אליו: מעשה בשני שותפים שאחד מהם טען לחברו שהוא לוקח יותר מחלקו, והתחילו לריב ולהתווכח, עד שאמר לו חברו הבה נעשה חשבון ונבדוק האם יש צדק בטענותיך, החלו לבדוק ולחשב ואז התברר שלא זו בלבד שהשותף לא נוטל יותר

כשאנו באים לקב"ה ומבקשים
ממנו שירעיף עלינו משפע
טובו בתורת 'מתנת חנם',
הרי שבבקשה כזו יכולים אנו
לזכות לנחלה בלי מצרים,
שכן מתנה אנו מבקשים
והנותן בעין יפה הוא נותן

מחלקו אלא להיפך, השותף הראשון שהתלונן עוד צריך להחזיר לו. וסיים הרה"ק מזוועהיל "כשאדם בא אל הקב"ה ומבקש ממנו שיושיע אותו כי 'מגיע לי', אזי מתחילים לבדוק ולחשב בשמים האם צדקה טענתו שחייבים לו, ואז מתברר... מי בדיוק חייב למי.

אבל כשיהודי מבקש מהשם יתברך בתורת מתנה כאמור, אז בכוחו לפעול גדולות ונצורות. כפי שהזכרנו, דברים אלו מקבלים משנה תוקף בעמדתנו כעת בחג הסוכות, וכמו שמרחיב בכך ה'שפת אמת' (תרל"ז) שבחג הסוכות, לאחר הימים הנוראים, נמצאים כלל ישראל בבחינה של 'צדיקים יש להם לתלות מצד מעשיהם הטובים' (עיין רש"י ריש פר' ואתחנן) כל יהודי עבר את ראש השנה ויום הכיפורים, הוא יכול לכאורה לבקש מה' שיחננו מצד ההתעלות שעברה עליו, ולמרות זאת הוא עומד מבקש בסוכות מצד 'מתנת חנם', בתורת מתנה, הרי זה לימוד הזכות הגדול ביותר עליו.

וזהו עניינו ומהותו של חג הסוכות. וכשאנו חיים במצב כזה אנחנו חיים במצב של דעת, של תודה, יכולים אנו לפעול כל טוב אצל השי"ת וכדאיתא בזוהר הקדוש (סוף פרשת נח), כי כשיהודי מתפלל להשי"ת מתוך הודיה ושבח, אזי הקב"ה ממלא כל משאלותיו לטובה וכל שערי הברכה נפתחים לפניו.

(מעובד מתוך 'אהל מועד - לעלוב', סוכות תשפ"ד)

הדרך היחידה לחיים יהודיים כהלכה

'דף היומי בהלכה' - התוכנית שכל גדולי ישראל העידו על הצלחתה

הגר"ד דיסקין מגיע לשם, והוא היה מופת... הצד השני היה משפחת סולובייצ'יק, בריסקער'ס גדולים... הם שרו בדביקות בריסקאית, והוא התבייש... הוא נעמד בסוף. מיד שהבחין בו הרב בירנבוים ורץ לקראתו מלמעלה

הזוכה לראות את האושפיזין, אשריו ואשרי חלקו, ומי שאינו זוכה לראות - זוכה להאמין!

יעקב א. לוסטיגמן

באולמי 'וגשל', בשבע ברכות לנכדה. אמר הגר"ד, אם כך, אתפלל מנחה, ואלך לאכול רק 'כביצה', לא יותר, כי זה פיקוח נפש, ומיד לאחר מכן אני מגיע לוגשל. אני גר קרוב... והסכים.

מטוסים זזים?

הגר"ד מגיע לשם, והוא היה מופת... הצד השני היה משפחת סולובייצ'יק, בריסקער'ס גדולים... הם שרו בדביקות בריסקאית, והוא התבייש... הוא נעמד בסוף.

מיד שהבחין בו הרב בירנבוים ורץ לקראתו מלמעלה, והתחילו לדון ולהתווכח ולהסביר והכל בקולות וברקים...

אחר כך התפללו מעריב במוצאי שבת, ומיד אחר כך רבי שמואל ממשיך לדבר וממשיך... לא היה נראה בכלל שהוא מתכוון לגמור, ולא היה נראה שיש לו לאן למהר...

ואז הגיע הבן של רבי שמואל בירנבוים ואומר לו, אבא! עוד מעט המטוס זז, חייבים לנסוע ללוד!

אומר לו רבי שמואל, אתה מדבר ברצינות?!... אמר לו כן. אני לא מבין, עכשיו אתה אמרת במעריב 'כי הם חיינו ואורך ימינו', יהודי נאבק על החיים שלו, ואתה מספר לו על מטוסים שזזים?!... אני לא מבין אותך...

ובאמת הוא המשיך לדבר בלימוד, ולא זז מהמקום... עד שלא

מצוות הסוכה מצווה גדולה וחביבה היא מאוד אצל כל איש אשר בשם ישראל יכונה. מצווה כה גדולה ונשגבה, שאנו זוכים לה שבוע אחד בשנה, במהלכו אנחנו יכולים להיות דבוקים במצווה רבה זו ולקיימה בכל רגע ורגע. יומם ולילה, באכילה, בשינה, בשיחה ובטיוול. אין רגע של הפסק, כל זמן שאנו בסוכה, הרי אנו בצילא דמהימנותא.

ידוע ומפורסם המנהג להזמין את האושפיזין הקדושים אל הסוכה שלנו, מקורו קדום ויסודתו בהררי קודש.

והאמת, שאין אנו זוכים לראות את האושפיזין הקדושים, לפחות חלקנו לא זוכים לכך, וכאן המקום לחזק ולקבוע אמונה זו בליבנו.

אצטט כאן מעשה נפלא שמביא הגה"צ רבי חזקיהו מיישקובסקי שליט"א, במאמר המדבר על עניין הקביעות בעסק התורה, וממנו ניקח לעבוד את ה' גם בעניין זה של אמונה בבואם של האושפיזין בצל סוכתנו. וכך הוא מספר:

מורינו רה"י הגר"ד דיסקין שליט"א יש לו סיפורים מעניינים על ראש ישיבת מיר (באמריקה) הג"ר שמואל בירנבוים זצ"ל. אחד הסיפורים היפים הוא: רבינו הגר"ד מוסר שיעור ב'נחלת משה' בדף היומי, כבר עשרות בשנים.

לפני הרבה שנים, כשהוא היה יחסית צעיר הוא מסר שיעור בשבת לפני מנחה, ופתאום מגיע לשיעור ראש הישיבה רבי שמואל בירנבוים ומתיישב שם. זה קצת לא הכי נעים...

מיד אחרי השיעור רבי שמואל בירנבוים בא אל רבינו הגר"ד ואומר לו, בעצם - מעיקר הדין - הייתי יכול להפסיק אותך באמצע השיעור (!) כי מדובר פה בפיקוח נפש... רק התאפקתי והמתנתי עד עכשיו. במה העניין?... רבי שמואל רוזובסקי אומר איזה 'ווארט' בסוגיה, ואני לא מבין מה שהוא אומר...

שאלתי מי התלמידים שיידעו להסביר לי, ואמרו לי אותך ועוד כמה. אבל אצלי זה ממש פיקוח נפש!

אמר לו רבי דב, בסדר, אבל כעת מתחילים מנחה ואחר כך סעודה שלישית...

רבי שמואל בירנבוים נתן בו מבט תמה, על מה אתה מדבר?!... אני מדבר אתך על פיקוח נפש ואתה מתחיל לחשוב פה על מנחה וסעודה שלישית?!...

אמר הגר"ד, היכן ראש הישיבה נמצא? אמר לו רבי שמואל,

עם זאת, הרבי התאכזב מעט כשהבחין שהאבנים הפזורות על אדמת הקודש, אבנים רגילות המה, הן לא מאירות כיהלומים.

מי שזוכה זוכה

עברה תקופה, והרבי פגש את אותו שד"ר ששיבח כל כך את ארץ ישראל והפליג בשבחה עד שאמר שאבניה מאירות כיהלומים. הוא שמח לקראת הרבי ושאלו כיצד הוא מתאקלם בארץ ישראל, ואילו הרבי השיב לעומתו שהוא מאוד שמח שזכה לבוא לארץ אבל אינו מבין מדוע אמר השליח שכל אבניה של ארץ ישראל מאירות כיהלומים, בזמן שהן אבנים רגילות לכל דבר ועניין.

אותו שליח שהיה מפולפל לא התבלבל, והשיב לרבי מיניה וביה "אבניה של ארץ ישראל אכן מאירות כיהלומים, אבל רק מי שזוכה לכך רואה זאת..."

כששמע זאת הרבי נשברה רוחו בקרבו על כך שטחו עיניו מראות ביקר מעלתה של ארץ ישראל. הוא הסתגר בביתו תקופה ארוכה, התקדש והיטהר, הרבה בעסק התורה והתפילה עד כלות הכוחות, והתפלל בלב נשבר שיזכה לראות את ארץ ישראל כפי שהיא, עם כל המעלות שבה.

אחרי תקופה יצא החוצה והנה זכה להגיע לדרגה המופלאה, כל אבן נראתה לו כיהלום, שהרי באמת יש קדושה מופלאה באבניה של ארץ הקודש. ערך הרבי סעודה לידידו ומכריו, סעודת הודיה על כך שסוף סוף זכה להכיר במעלתה של ארץ ישראל.

ואם אבני הקודש המשתפכות בחוצות יכולות להאיר באור יקרות 'למי שזוכה', הוד קדושתם של האושפיזין הקדושים, הרועים הנאמנים של עם ישראל, בוודאי יכול להאיר את הסוכות שלנו. גם אם אין אנו בדרגה המתאימה לראותם, צריכים אנו לחזק את האמונה התמימה והאיתנה שהם אכן נמצאים לידינו בסוכה, וקדושתם העצומה חופפת עלינו, ומאירה את נשמתנו באור יקרות.

וסוכה תהיה לצל, נזכה לשבת בצילא דמהימנותא, לזכות לאמונה שלמה, שתלווה אותנו בחג הסוכות, ובכל ימות השנה.

היתה ברירה ומישהו פשוט 'סחב' אותו. אחרת הם היו מאחרים את הטיסה. רבי שמואל הרגיש "פיקוח נפש!"

אמת ויציב

החלק הנוגע בסיפור לעניינו הוא שצריכים לקחת ברצינות כל מילה שמוציאים מהפה בתפילה ובעסק התורה. אם אנחנו אומרים "כי הם חיינו", הרי מדובר בחיי נפש! אין פה מקום לשאלה בכלל, זאת המציאות עצמה.

אף אנו נענה ונאמר, אם אנו אומרים בנוסח שמובא כבר בשל"ה הקדוש ובמקורות קדומים יותר שצריכים אנו להזמין את האושפיזין בפה ולומר "עולו אושפיזין" "תיבו עימנו", משמע שהם באים ויושבים איתנו בסוכה, עם כל אחד ואחד מאתנו.

וידוע המעשה שהיה עם הרה"ק רבי אברהם דב מאבריש זיע"א, בעל ה'בת עין', שבהיותו מתגורר בחו"ל, היה מחבב מאוד את ארץ הקודש, ובכל פעם שהיה מבקר באזור יהודי מארץ ישראל, היה מארחו בכבוד גדול ומבקש ממנו לשמוע עוד ועוד על ארץ הקודש על אדמתה ונופיה, על אנשיה ועל מעלותיה הנפלאות.

באחת הפעמים הגיע שד"ר מארץ ישראל, שהתלהב מאוד מהיחס המכבד ומההאזנה המשתוקקת של ה'בת עין' לכל מילה היוצאת מפיו, וכך הרבה לתאר את ארץ ישראל ואדמת הקודש שלה, כמה מיוחדת ונאה היא, כמה קסומה האווירה השוררת בה, ואיזו הרגשה מיוחדת חופפת את האדם הזוכה לחיות בה. לא נתקררה דעתו עד שהתפרץ בהתרגשות גדולה ואמר לרבי ה'בת עין' שבארץ הקודש, כל אבן מאירה כמו יהלום!

ה'בת עין' התרגש עד מאוד ובלבו גמלה ההחלטה לעשות מעשה ולעלות לארץ הקודש. הוא מכר את מטלטליו ארז מעט צידה לדרך ויצא למסע לא קל, כדי להתיישב בארץ הקודש ולהשתקע בה לשארית ימי חייו.

ואכן, לאחר הפלגה לא פשוטה הגיע לחופי ארץ ישראל, ובהתרגשות רבה חנן את עפרה, רכן ארצה ונישק את אדמת הקודש בשמחה מופלאה על כך שזכה לבוא לארץ ישראל.

תמיד רצית לזכור ולדעת את מה שלמדת?

מצטרפים למבחני 'דרשו'. לחזור, לשנן, להבחן, לדעת!
1,200 מוקדי מבחן חודשי ברחבי הארץ והעולם.
לפרטים והרשמה גש לעמדות 'נדרים פלוס'

אני מספיק ללמוד דף, ושנים, ושלשה, ורבי זלמן איננו. אני דואג, ככלות הכל זר הוא בעיר, ומדדה על קביו. אולי איבד את הדרך, מי יודע היכן אמצאהו? קודם כל, נלך לבית הכנסת. נחקור, אולי ראו לאן הלך...

מגיד המישרים הגאון ריב יעקב גלינסקי זצ"ל, מסביר על מה ולמה שמחים אנו בשמחת תורה במקום בחג השבועות

נשאלתי שאלה, מה ראו חכמים לקבע את חג שמיני עצרת ליום שמחת תורה, לסיום התורה והתחלתה, ועושים משתה לגמרה של תורה (שיר השירים רבה א, ט). המועד הנאות לכך הוא לכאורה בחג השבועות...

ואכן, אמרו בגמרא (פסחים סח ע"ב) שאפלו רבי אליעזר שסובר שאפשר להקדיש כל חג לרוחניות בלבד, מודה שבשבועות יש לשמוח במאכל ובמשתה, כי יום שנתנה בו תורה הוא, להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל (רש"י), ורב יוסף הורה להכין ליום זה עגל משולש, להביע שמחתו שלמד תורה והתעלה על ידה.

השמחה בתורה ביום מתן תורה, מעניינו של יום היא, כשם ששמחים בפסח בגאולת מצרים. אבל השמחה בשמיני עצרת בגמרה של תורה, היא לכאורה ערוב שמחה בשמחה. וכשם ששלמה המלך לא ערב שמחת חנוכת בית המקדש בשמחת חג הסוכות (מועד קטן ט ע"א), כך אין לערב שמחת סיום התורה ותחילתה בשמחת שמיני עצרת.

השאלה טובה, והיא מסוג השאלות שמביאות לשנוי בגישה ובתפיסה. להבנה מחדשת של חג שמחת תורה.

לב של יהודי

שמעתי מהרב שך זצ"ל, שאמר בדרך צחות, וכמה עומק יש באמרה זו - בספר 'נפש החיים' (שער א' פרק ד, בהג"ה) הביא רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל דברי הזהר הקדוש (ח"ג קסא, א) שהאדם הוא "עולם קטן", ולבו הוא כנגד בית קדשי הקדשים.

וכתב שרבותינו רמזו זאת בדברי המשנה (ברכות כח ע"ב) שהמהלך בדרך, יכון לבו כנגד בית קדשי הקדשים. [ואם כן, החושב מחשבה זרה בלבו, הרי הוא כמכניס צלם בהיכל, ה' ישמרנו] וכל ימות השנה הלב מאבן, כתוצאת פעלת היצר הקרוי "אבן" (סוכה נב ע"א, מיחזקאל יא, יט). ועיקר מאמצינו בחדש אלול ובימים הנוראים לרכך לב האבן, שיפתח לרשמי קדשה והרהורי תשובה וקבלת על מלכות שמים. וכשם ששבע חומות יריחו נפלו בתקיעת השופרות ונבלעו במקומן, כך מזעזע קול השופר בראש השנה את הלב ומערער חומותיו.

בכמה פיוטים, ובאמירת "אבינו מלכנו", פותחים הארון לשעה קלה, לרמז פתיחת הלב, וכן באמירת "אבינו מלכנו" בעשרת ימי תשובה. מגיע יום הכפורים, ופותחין הארון ל"כל נדר", ולתחלת הפיוטים,

ול"אבינו מלכנו", ול"שיר הכבוד", ולכמה פעמים בתפלות היום הקדוש, ולבסוף בכל תפלת נעילה. ארון הקדש פתוח, והלב פתוח. באים ימי הסכות, ופותחים ארון הקדש לאמירת ההושענות. ומוציאים ספר תורה אחד ועומדים עמו ליד הבימה, ומקיפים סביבו. וביום השביעי, הוא יום הושענא רבה, מוציאים כל ספרי התורה, ומקיפים הבימה שבע פעמים.

הרי כאן צעד נוסף. לא די שהלב נפתח. הלב נפתח, ומה. מה יש בו, ומה יצא ממנו. ספר התורה. זה מה שבלבנו, וזה מה שאנו מוציאים וסביבו אנו מקיפים. וגם בכך אין די. הפסגה, השיא! בשמיני עצרת. מוציאים אנו את כל ספרי התורה ועמם אנו מקיפים, ובהם אנו שמחים, ואתם אנו עולים. זה מה שבלבנו, וזה כל עולמנו, "אין בלבנו אלא אחד" (פסחים נו ע"א). אוי, כמה שהוא חי את הדברים! כמה שלא היה בליבו אלא אחד, קודשא בריך הוא ואור"תא!

שנות בדידות

גסי, רבי זלמן אסטולין, שבע מרורים משך שנים ארוכות בסביר הקפואה, תרתי משמע, קר עז וכפור רוחני נורא. בכל כחו שמר על יהדותו, סבל רב סבל על שמירת המצוות, אבל יחיד היה, בודד. בלא מניין בחל ובשבת, במועד ובחג, בראש השנה וביום הכפורים! עזר ה', ונחלץ מעמק הבכא, הגיע אלינו מדדה על קביו. כמה שמח להיות בין יהודים, לראות סביבו שומרי תורה ומצוות! בשבת בבקר הלכתי עמו לתפלה. אח, תפלה במנין, ברב עם, עיניו

"אשרינו מה טוב חלקנו מה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו, שאנו מעריבים ומשכימים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים פעמים באהבה, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - קדם כל וראשית לכל, להודות על כך!

חמשי תורה. אני נתקל בבני ישיבה קודרים ומיואשים. מדוע, כי אינם מבינים את שיעורו של ראש הישיבה, אינם יודעים את הסוגיא על בוריה, מביטים הם בקנאה על המוכשרים והמצליחים והמשננים והמחדשים.

א"י, כעכברים הרובצים על דינרי הזהב - היש לכם מושג בערכה של מילה בתורה!

נתחיל מ"בראשית", כמה יהודים בעולם יודעים לקרא באותיות רש"י! כמה יהודים בעולם יודעים מה כתוב בחומש! כמה יהודים בעולם קוראים מדי שנה בשנה חמשה חומשי תורה, שנים מקרא ואחד תרגום, ושומעים קריאתם בבית הכנסת בצבור - וכמה פתחו גמרא, יודעים הם מה היא "בבא מציעא", ראו צורתה של שמועה! תקנו לנו לרקוד, על סיום חמשה חמשי תורה! כל השאר, כל דרגה ודרגה, עולם מלא, תוספת אורה - אבל שלא נהיה כפויי טובה! שנאמר, קדם כל, "אשרינו מה טוב חלקנו מה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו, שאנו מעריבים ומשכימים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים פעמים באהבה, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד" - קדם כל וראשית לכל, להודות על כך!

להודות שאיננו בסביר הקפואה. אחים רבים כל כך קפאו שם למות. ואנו, בחסדי שמים, גם "אמן", וגם "אמן יהא שמיה רבה", וגם "מלה של תלמוד תורה" - "נגיל ונשמח בזאת התורה, כי היא לנו עז ואורה" - ושלב אחר שלב, נעלה מעלה מעלה!

(והגדת)

נצצו. חקר, וספרתי שיש ב'לדרמן' מנין ותיקין, ובעודם מתפללים מתארגן בירכתי בית הכנסת, ב"בית שני", ותוך כדי מתחילים להתפלל למעלה, וכשהמנין הראשון מסתיים מתחיל מנין נוסף. לא שבע מלשמוע.

התפלה הסתיימה ופניתי לחזור לביתי, ביקש רשות להישאר עוד קצת, לחוות, הוא כבר יגיע, יודע את הדרך. טוב, בינתיים אקדש ואלמד מעט. וברוך השם "תורתם מתברכת": אני מספיק ללמוד דף, ושנים, ושלשה, ורבי זלמן איננו. אני דואג, ככלות הכל זר הוא בעיר, ומדדה על קביו. אולי איבד את הדרך, מי יודע היכן אמצאהו? קודם כל, נלך לבית הכנסת. נחקור, אולי ראו לאן הלך. ראו, ודאי. הוא למעלה, בקומה העליונה.

איזה אוצר!!!

עליתי, והנה הוא לפני. מסמן לי בידו שאמתין, עוד מעט. מה יש, מה קרה. המתנתי לצדו עשרים דקות. רק אז קם וחפן את קביו. "מה מעשיך כאן", שאלתי.

אמר: "אתם כעכבר השוכב על ערמת דינרים, ורואה בהם מזון שאינו נח... אינו מבין איזה אוצר תחתיו!"

כבר שעה ארוכה - הוא מספר לי! - שעה ארוכה שהוא מדלג על קביו ממנין למנין. לענות עוד אמן, עוד אמן יהא שמיה רבה, עוד קדושה. אלו אוצרות, מוכן הוא לשהות כאן עוד ועוד! שנים היה מנותק מרעב, וכעת כזה שפע, בכזה גודש, איך אפשר להתנתק! נזכרתי במה שהיה רבי אליה לופיאן זצ"ל אומר בשם הסבא מקלם זצ"ל: העולם הזה נברא עבור תכלית מרכזית אחת ויחידה. כאומרים: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר (ישעיהו מג, ז): "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, יצרתיו אף עשיתיו" (סוף אבות). והיינו, שיכירוהו בני האדם: "ברוך הוא אלקינו שבראנו לכבודו!" לפיכך, אמר, כדאי היה לברוא את העולם כולו, ולהחזיקו ולהחיותו ששת אלפים שנה, כדי שבמהלך כל ימות עולם יהיה ולו אדם אחד, שפעם אחת בחיים, יאמר: "ברוך הוא וברוך שמו" - כבר התקיימה מטרת בריאת העולם. הופק ממנו כבוד שמים!

והוסיף: ואלף "ברוך הוא וברוך שמו", אינם "אמן" אחת! ואלף אמנים, אינם שקולים ל"אמן יהא שמיה רבה" אחד! וסיים: ואלף "אמן יהא שמיה רבה", אינם מלה אחת של תלמוד תורה!

לא בכדי, תקנו חז"ל לשמוח בשמחת תורה, בסיום קריאת חמשה

ללמוד במתינות, ביסודיות ובעיון קל
'עמוד היומי' - ללמוד בקצב שלך ולדעת את הש"ס עם עיקרי המפרשים

כשהתייעץ על כך עם אחד מחבריו, הציע הלה לנסות אולי בדרכים עוקפות של הפעלת קשרים ופרוטקציות למיניהם... אבל בהיותו איש תם וישר, לא ידע כיצד ואיך פועלים ועושים בדרכים אלו

ראש ישיבת המקובלים 'שער השמים' ומחבר ספרי 'טיב הפרשה'
הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א, על כוחה של תפילה להשיג כל המבוקש

"בצר לי אקרא ה' ואל אלוקי אקרא" (הפסרת האזינו)

(ישעיהו רמז תנ): "מה תולעת זו אינה מכה את הארזים אלא בפה, כך ישראל אין להם אלא תפילה, וכן הוא אומר (שמות יד, י) ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה' ע"כ. ניגש אפוא האיש אל תפילתו בדחילו ורחימו ובלב הומה תחינה, ועם סיום 'שמונה עשרה' בהגיעו לתפילת 'אלקי נצור' בעומדו עדיין ניצב לפני המלך ב"ה, בטרם נפרד ויצא בפסיעות 'עושה שלום' אחורנית, החל לשפוך את שיחו בינו לבין קונו.

בתפילתו הזכה דיבר לפני קונו מעומקא דליבא, בשפתו שלו ובדיבורים פשוטים הנובעים מליבו אל שפתיו. בתום לבבו השיח בתפילה פשוטה וישרה: ריבונו של עולם, על פי הבירורים שערכנו אני עם זוגתי תחי' כפי יכולתנו והשגת ידינו, נראה בעינינו ששיבה זו נכונה ומתאימה ביותר עבור בננו היקר, שחפצה נפשו ומשתוקק לבבו להתעלות בתורה ויראת שמים בדרכי ישרים.

ברם, אין אני ואשתי כי אם צד אחד של שותפות, חלק אחד קטן בתפקיד נעלה זה של שיבוץ הבן בישיבתו.

כדקיימא לן הלכתא בפ"ג דנדה (לא): "שלשה שותפין יש באדם, הקדוש ברוך הוא ואביו ואימו", שמהאי טעמא "השוה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום, ומוראת אב ואם למוראת המקום". כמ"ש בפ"ק דקידושין (ל): שכן הוא בדין מחמת ששלשתן שותפין בו עי"ש.

אם כן, המשיך האב בתפילתו השגורה בפיו, נמצאת אתה אבי שבשמים, השותף השלישי הנאמן עימנו בגידולו ושגשוגו של בן

סיפר לי איש יהודי ירא אלקים תם וישר דרך, שביקש להכניס את בנו הבחור הנחמד לשיבה אחת, שלדעתו היתה טובה ומתאימה מאוד עבורו.

אך דא עקא, ישיבה זו היא אחת מן הטובות והחזקות ביותר, בכותל המזרח של עולם הישיבות, שכידוע קשה מאוד להתקבל לישיבות שכאלו, מתוך מאות בחורים שנרשמים אליה מדי שנה מתקבלים רק כשליש מהם.

הבין אפוא האב שסיכויי של בנו להתקבל לאותה ישיבה קטנים מאוד, כי מתוך כל הנרשמים והנבחרים מתקבלים רק החזקים ביותר [שפיצים'...], ובנו אמנם נחשב מן המצוינים והשקדנים ומן הטובים ביותר, אבל מטבעו סלד מן הפרסום והניפוח... הוא התהלך לפי תומו בהשקט ובמנוחה ביגיעת התורה ועבודת השי"ת, והתעלה [שטייגען] במעלות תורה ומידות טובות, בלא רעש ורוח. כעניין שאמר (סנהדרין פח): "שלחו מתם, איזהו בן העולם הבא, ענוותן ושפל ברוך, שייף עייל שייף ונפיק [שוחה נכנס ושוחה יוצא-רש"י], וגריס באורייתא תדירא, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה". - לפיכך דאג האב מאוד לטובתו והצלחתו של בנו הצנוע, כיצד יוכל בכל זאת להתקבל לאותה ישיבה, כאשר איננו 'בולט' בין חבריו להיקרא עידית שבעידית.

כשהתייעץ על כך עם אחד מחבריו, הציע הלה לנסות אולי בדרכים עוקפות של הפעלת קשרים ופרוטקציות למיניהם... שבמקרים מסוימים יכולים אולי להועיל. אבל הוא דחה את הצעתו על הסף, בהיותו איש תם וישר, ומעולם לא ניסה ולא ידע כיצד ואיך פועלים ועושים בדרכים אלו.

הדרך היחידה

לאחר מחשבות ולבטים רבים, וכראותו שאין שום אמצעי בידו כיצד לקדם את בנו אל השורות הקדמיות, הבין והשכיל שהדרך הטובה ביותר בעניין זה ושכיוצא בו, הוא להפיל את תחינתו ואת בקשתו לפני מלך יוצר ועושה כל, כאשר הוא יתברך המביא והמכניס כל בחור ובחור אל הישיבה הטובה עבורו.

כאשר מעיד הכתוב בהפסרת דידן (האזינו): "בצר לי אקרא ה' ואל אלוקי אקרא", תולעת יעקב אין כוחה אלא בפיה, כמ"ש בילקוט

יקיר זה. אנא רחום ברחמיך הרבים, התעסק נא עימנו בשותפותי בשותפותיך בסידורו של בננו המשותף בצורה הנכונה והמתאימה לו ולנפשו.

הלא אתה 'כל יכול' ואין דבר העומד בפניך, גם ללא 'פרוטקציות'... מתייעצים אפוא אנו שותפיך הנאמנים עמך בתפילה זו, כיצד נעשה וכיצד נפעל להצלחתו. ובכן, סיים האיש את תפילתו הקצרה, באם נכון הדבר וישר לפניך, שאותה ישיבה אכן מתאימה וטובה לבנינו, עשה נא כיכולותיך שיתקבל אליה.

אך באם לא יתקבל האיש אל אותה ישיבה, אסיק מכך שלפי דעתך ית' דעת עליון, אין ישיבה זו טובה ומתאימה עבורו, ונפנה לחפש עבורו ישיבה אחרת שתתאים על פי מידותיו.

ישועה מיידית

והנה תיכף באותו היום בו השתפך נפשו לפני ה', זכה לראות בישועת הצלחה פלאית, כמ"ש במדרש (דברים רבה ב, יז): "יש תפלה שנענית ליום אחד, ממי את למד מאליהו דכתיב (מ"א א יח, לו) ויגש אליהו הנביא ויאמר... היום יודע כי אתה אלקים בישראל". בעצם היום הזה קיבל שיחת פלא-פון בהולה ממשרדי אותה ישיבה משובחת, אליה שלח 'טופס רישום' מבעוד מועד, והתבקש על ידי מזכיר הישיבה לשלוח את בנו להתייצב היום בשעות אחר הצהריים בהיכל הישיבה, למעמד מבחני הקבלה אצל ראשי הישיבה, לאחר שב'מקרה' [רק-מה!] התפנה מקום אחד עבורו בדיוק באותו היום. בשעה היעודה הגיע הבחור ברוב התרגשות של שמחה מעורבת במתח דרוך אל הישיבה הקדושה, שם התיישב באולם ההמתנה ביחד עם עוד עשרות בחורים נרגשים שהוזמנו לאותו יום, ונכנסו בזה אחר זה אל חדרו הגדול של ראש הישיבה, שם ישבו אל כס המשפט הרב המשגיח, ואיתו עימו אחד הרמ"ם שהתחלפו מפעם לפעם, ועליהם ישב בהדרו הגאון ראש הישיבה בעצמו, לבחון ולחקור כל בחור ובחור הדק היטב- היטב הדק.

ובהגיע תור הבחור דנן, בן יקיר שהוריו המסורים שפכו עליו דמעות כמים, להיקרא החדרה פנימה, קם ממקומו בחרדת קודש, וצעד בהססנות אל המבחן הגורלי שיקבע את מקום גידולו לשנים הבאות, וממילא בתוצאה אף את כל ימי חייו בזה ובבא.

לחיצת יד לבבית

והנה בעומדו על מפתן החדר הגדול, תיכף כשראהו הר"ם [מגיד שיעור] הבוחן, הושיט לו את ידו בברכת 'שלום עליכם' בחיוך ורוחב לב. התברר שהר"ם שישב אותה שעה במקרה [רק-מה!] בצוות הבוחנים, היה לפני שנים מספר ה'מלמד' של בחור זה באחת הכיתות הגבוהות של החיידר שלמד בו בילדותו.

ובתוך כדי דיבור של לחיצת ידו בברכתו הלבבית אל הבחור, הפטיר אל הרב ראש הישיבה באמירה רבת משמעות: מוכרחני לציין, שאת בחור זה מכיר אני אישית, משנות לימודו אצלי בכיתה, הוא תלמיד מובהק שלי! והוא היה תמיד מן המצוינים שבכיתה, אף על פי שסלד מן הפרסום, וברח מן ה'שפיץ', הוא משופרא דשופרא!

**בעצם היום הזה קיבל שיחת פלא-
פון בהולה ממשרדי אותה ישיבה
משובחת, אליה שלח 'טופס
רישום' מבעוד מועד, והתבקש
על ידי מזכיר הישיבה לשלוח
את בנו להתייצב היום בשעות
אחר הצהריים בהיכל הישיבה,
למעמד מבחני הקבלה אצל
ראשי הישיבה, לאחר שב'מקרה'
[רק-מה!] התפנה מקום...**

מן המותר לציין, שלאחר 'פתיחה' שכזו... עבר כל המבחן בצורה שונה לגמרי, בנעימות ובביטחון ענה הבחור על כל השאלות, והשתדל לעמוד בהצלחה במבחן הגדול. עוד באותו היום בשעות הערב הגיעה התשובה החיובית ממזכירות הישיבה, שהוא התקבל כבחור מן המניין אל הישיבה הקדושה, בה התגדל והצליח בסייעתא דשמיא ועשה פירות לתפארת.

מקרה נדיר

באחת הפעמים כשהגיע האב אל הישיבה לבקר את בנו השנון, ונכנס כדרכו לדבר מעט עם צוות הישיבה, העיד בפניו ראש הישיבה שמזה עשרים שנה לא זכור לו מקרה כזה שהתקבל בחור לישיבה במהירות שכזו. כי הסדר הנהוג אצלם היה שלאחר שעובר הבחור את מבחני הקבלה, יושבים צוות מיוחד מטעם הישיבה לעריכת 'בירורי עומק' על טיבו ואופיו של הבחור, כנהוג בעולם הישיבות.

אך אצל בחור זה היתה סייעתא דשמיא מיוחדת שבדיוק כשהגיע תורו למבחן קיבלו המגיד שיעור שלו שהכירו על הצד היותר טוב, והוא לקח את האחריות שזהו בחור בן טובים משכמו ומעלה, וכך התקבל לישיבה באותו יום עצמו, ויהי לפלא.

ללמדנו בינה עד היכן מגעת 'טיב התפילה' כאשר איש ישראל שופך את ליבו ונפשו בתמימות ובפשטות בשפתו שלו לפני מלך שומע תפילת כל פה, שיש תפילה נענית ליום אחד, ובאותו יום עצמו! ואכן התקיים בו בטיב זה המעשה מקרא דנן: "בצר לי אקרא ה' ואל אלוקי אקרא".

(טיב הקהילה' האזינו תשפ"ג)

אושפיזין

אַזְמִין לְסֻעֻדַּת אוֹשְׁפִיזִין עֵילָאִין, אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אֶהְרֹן יוֹסֵף וְדָוִד

בְּמִטֵּי מֵינֶךְ יִצְחָק אוֹשְׁפִיזִי עֵילָאִי דִּיתְבִּי
עֲמִי וְעַמֶּךָ כָּל אוֹשְׁפִיזִי עֵילָאִי אַבְרָהָם
יַעֲקֹב מֹשֶׁה אֶהְרֹן יוֹסֵף וְדָוִד.

"אלוקי אברהם ופחד יצחק"

מידת יצחק - גבורה, יראה

ב'כאיל תערוג' מובא מה שסיפר ראש ישיבת 'תורת חסד' באלעד, הגאון רבי מאיר בן שלמה שליט"א: בערך בשנת תש"ס נשלחתי ע"י אימי שתח"י לרבנו בעל אילת השחר ורבנו רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל לומר מסר לכנס מחנכות גדול שהיה אז, אמרו שניהם מסר דומה, כל אחד בסגנון שלו:

רבנו בעל אילת השחר אמר: אם אתה נותן סטירה לילד אם אתה צודק - נו, אבל אם אתה לא צודק... ולאידך גיסא אם אתה נותן לטיפה לילד אם אתה צודק טוב מאוד, וגם אם אתה לא צודק, אז מה קרה?

ורבנו הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל אמר: היום אין שמאל דוחה בכלל! רק ימין מקרבת כי היום אין כח במקבלים לשמאל דוחה. ורבנו הוסיף ואמר: בהנהגת שמאל דוחה יש לעיתים תקלות שאי אפשר לתקנם.

רחמנא אידכר לן זכותיה דיצחק עקידא

בְּמִטֵּי מֵינֶךְ אַבְרָהָם אוֹשְׁפִיזִי עֵילָאִי
דִּיתְבִּי עֲמִי וְעַמֶּךָ כָּל אוֹשְׁפִיזִי עֵילָאִי
יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אֶהְרֹן יוֹסֵף וְדָוִד.

"תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם"

מידת אברהם - חסד, אהבה

ב'דברים ערבים' סופר על בחור צעיר הגיע לגאון רבי חיים עוזר גרודזינסקי זצ"ל על מנת לקבל ממנו ברכה שלא יצטרך ללכת לצבא הרוסי. האפשרות שלא להתגייס היתה כמעט בלתי אפשרית ובמיוחד כשהמגויס הינו יהודי.

במהלך השיחה עם הצעיר שאלו רבי חיים עוזר האם אתה לובש ציצית ומניח כל יום תפילין?

הבחור התבייש להודות אבל הוא הרגיש שאינו יכול לשקר בפני הרב שממנו הוא רוצה לקבל ברכה, לכן השיב בקול נמוך איני מתעטף בציצית ומתעטף בתפילין.

ומה בענין השבת? שאלו רבי חיים עוזר, האם אתה שומר שבת? שוב לא יכול היה הבחור להביט בפני הרב ואמר: רבי, אינני שומר שבת.

שקט שרר בחדר והצעיר חיכה למוצא פיו של רבי חיים עוזר. הוא היה בטוח שהרב ינזוף בו בחומרה, אך במקום זה, רבי חיים עוזר אמר לו:

"אני נותן לך ברכה שהשלטונות הרוסיים יהיו מאוכזבים ממך, בדיוק כמוני".

הבחור הניע ראשו לאות תודה ועזב את הבית בזריזות. שבועיים לאחר מכן חזר הצעיר לרבי חיים עוזר ואמר: "רבי, רציתי לספר לך שהברכה עזרה, ושחררתי מהצבא".

לאחר מכן הוא הראה לרבי חיים עוזר את הציצית שלובש כעת. מיני אז קיבל על עצמו עול תורה ומצוות למשך כל חייו.

"לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת בכח זה קירבו רבי חיים עוזר ליהדות".

רחמנא אידכר לן זכותיה דאברהם רחימא

בְּמִטֵּי מִינֶה יַעֲקֹב אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי דִּיתְבִּי עַמִּי וְעַמָּהּ כָּל אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי אַבְרָהָם יִצְחָק מֶשֶׁה אֶהְרֹן יוֹסֵף וְדָוִד.

"יעקב חבל נחלתו"

מידת יעקב - תפארת, רחמים

מסופר על יהודי מבוגר שבא אל החוזה מלובלין לקבל עצה וברכה עבור ישועה שהיה נצרך לה, בתוך דבריו אמר לחוזה שיש קרבת משפחתית ביניהם, ופירט בארוכה באוזניו כיצד היא אותה הקירבה, החוזה מלובלין, מסיבות השמורות עמו לא התפעל מאותה קירבה ואמר לו: "א ווייטע קרוב" (אנחנו קרובים-רחוקים), וגם לא אבה לברכו בדבר שביקש עבורו. היהודי יצא מחדרו של החוזה בפנים נפולות ולא ידע את עצתו ונפשו.

באותה עת ישב תלמידו הגדול של החוזה, רבי נפתלי צבי מרופשיץ אצל רבו, וראה את פניו הנפולות של היהודי המבוגר כשיצא מהחוזה, כששמע את סיבת הדבר לפניו הנפולות נענה ואמר לו, עוד מעט החוזה ניגש לתפילת מנחה, עמוד לידו, וכשיגיע למילים 'אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב' אמור בקול: "א ווייטע קרוב". היהודי קיבל את עצתו ועשה כדבריו.

לאחר שסיים החוזה את תפילתו, פנה בחיוך לאותו יהודי ושאלו מי נתן לו עצה זו, ובירך אותו לברכה והצלחה לישועה שנצרך לה. כשסיפרו את המעשה הזה אל הרב מבריסק מרן הגר"ז סולוויצ'יק זצ"ל, אמר שדעתו כדעה הראשונה של החוזה שאין להשוות בין קרוב-רחוק, לבין הקרבה לאבות הקדושים. משום שהקרבה אל האבות היא דור אחר דור, ומשולה לחבל, שגם אם יהיה ארוך מאוד - כאשר ימשכו בו בצידו האחד, יימשך החבל אחריו עד סופו, מה שאין כן בקרבה רחוקה שאינה דור אחר דור, שאינה משתלשלת מ'חבל' אחד.

רחמנא אידכר לן זכותיה דיעקב שלימא

בְּמִטֵּי מִינֶה מֶשֶׁה אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי דִּיתְבִּי עַמִּי וְעַמָּהּ כָּל אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב אֶהְרֹן יוֹסֵף וְדָוִד.

מידת משה - נצח, התנצחות בדברי תורה

"וייחר למשה מאד ויאמר... לא חמור אחד מהם נשאתי"

ב'מוסף שבת קודש' (בא תשנ"ו) הופיע המעשה הנפלא הבא: ימי המלחמה העולמית הראשונה התגורר החפץ חיים בסנובסק שברוסיה, מצבו הכלכלי היה דחוק מאוד ובקושי עד שמצא לו לאכול לחם יבש. הנדיב הידוע רפאל גוץ ממוסקבה ידע על מצבו

ושלח לו שלש מאות רובל.

החפץ חיים תפש את התלמיד הראשון שנזדמן לידו, וביקש ממנו להיטיב עמו ולהחזיר מיד את הכסף. התלמיד תמה ושאל הרי מצבו של הרב כה דחוק ולמה יש להחזיר את הכסף? והשיב לו החפץ חיים שאינו רוצה ליהנות מהגזל...

וכדי להוכיח את צדקת דבריו הצביע על השורות הראשונות שבמכתבו של מר גוץ בהן הוא מכתירו בתארים גדולים, אם כן טען החפץ חיים הרי הוא שולח לו את הכסף משום שחושב אותו לכזה, ולו היה יודע שאין בו אף לא אחד מהתארים הללו והוא יהודי פשוט, לא היה שולח כלום ונמצא אפוא שזו מתנה בטעות ויש כאן חשש של גזל.

התלמיד ניסה להוכיח לו עד כמה נחוץ הכסף בשעה קשה זו, אבל החפץ חיים גער בו ואמר: מה אתה סח? כאשר נשפכת טיפת חלב על בשר לא אוכלים את הבשר, והאשה הפשוטה ביותר נזהרת בזה. ומהו ההבדל בין איסור בשר בחלב לבין איסור גזל, היתכן שאני אכשל בעבירה כזאת? ולא נח החפץ חיים עד שהחזירו את הכסף והביאו לו קבלה מהדואר המאשרת את הדבר.

מאותה סיבה לא הסכים החפץ חיים לקבל שום טובת הנאה מאיש במשך כל ימיו, ואף במסעותיו הרבים על פני כל ארץ רוסיה, לא קיבל דבר חנם והיה משלם מחיר מלא בשכר אכסניה וכדו' עד פרוטה אחרונה.

כאשר הזמינו אותו לביתם של ידידי הטובים ביותר, היה מתנה מראש שיקבעו לו את השכר המלא, ואם לא היו מסכימים לא היה סועד אצלם. פעם הוזמן לביתו של ר' יצחק אלחנן רבה של קובנה, ודחה את ההזמנה משום שידע שר' יצחק אלחנן לא יסכים לקבל תמורה עבור האירוח.

רחמנא אדכר לן זכותיה דמשה רעיא מהימנא

בְּמִטֵּי מִינֶה אֶהְרֹן אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי דִּיתְבִּי עַמִּי וְעַמָּהּ כָּל אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֶשֶׁה יוֹסֵף וְדָוִד.

מידת אהרן - הוד, הודאה

"וראך ושמה בלבך"

בהגדה של פסח 'ישא ברכה' מסופר שלאחר הניתוח הסבוך שהציל את חיי רבינו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל באלול תשס"ג שאל רבינו את העסקן הרפואי שאיתר את המנתח מחו"ל והביאו, מה הוא מבקש ממנו בתור הכרת הטוב.

השיב: "שהרב יוציא אותי מהגיהנום..."

הגיב רבינו: "איני יודע כיצד עושים זאת".

סיפר העסקן שהגבאי של הרב מטשיבין זצ"ל הבחין בשעתו שחסר לרב כפתור במעילו. מיהר לתפרו, ובטעות דקרו במחט שבידו.

הזדעזע, וקרא: "אוי וי, עתה לא אצא מהגיהנום!" הרגיעו הרב מטשיבין: "הירגע, אני אוציא אותך משם". נהרו פני הגבאי. כעבור שנים פנה אליו הרב מטשיבין ואמר לו: "אני זוכר את הבטחתך, אבל דאג נא שלא תהיה לי עבודה קשה מידי..." נשא רבינו הגר"ש אלישיב ידיו, ואמר: "מי ישתווה לרב מטשיבין!..." וידוע המעשה שרבינו ביקש להודות לרופא שניתח אותו על כך שהציל את חייו, ולשם כך ביקש שילמדו אותו מראש כיצד אומרים 'תודה רבה' בשפה האנגלית. שאלו את מרן, הרבי יכול להודות בלשון הקודש, ואנחנו נתרגם לרופא את דבריו, אבל מרן השיב שלא כך היא המידה: הכרת הטוב צריכים לעשות בעצמנו, ולא על ידי שליח! רחמנא אידכר לן זכותיה דאהרן כהנא קדישא

בְּמִטֵּי מִינֶה דְּדוֹד אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי דִּיתְבִּי עֵמִי וְעַמִּי כָּל אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְדוֹד.

מידת יוסף - יסוד, קדושה, פרנסה

"יוסף הוא המשביר"

העיד הגאון רבי יהושע מישקובסקי שליט"א, ראש ישיבת 'אמרי משה', בשיחה עם 'לקראת שבת': סיפר לי נהגו המסור של מרן, רבי יצחק לוונישטיין זצ"ל, שכשהוא היה צריך לעבור לדירה מרווחת עם פער כספי ניכר וגם כבר היה בשלב של מחשבות על הוצאות של חתונות הילדים שלו, הוא פנה למרן עם בקשה מאוד מיוחדת: "הרי אנחנו יודעים שתפילותיו של ראש הישיבה מתקיימות, ולכן אני מבקש שראש הישיבה יתפלל עלי שאזכה בלוטו! אני אקנה כרטיס והראש ישיבה יתפלל שאזכה בכמה מיליוני שקלים, מהכסף הזה אקנה דירה אחת לכל אחד מילדי, ולא אקח את היתר לחיי פאר אלא את השאר אתן מיידית לראש הישיבה שיחלקו לצדקה, אני רק מבקש שראש הישיבה יתפלל על כך, ובטוחני שכך אכן יהיה אם ראש הישיבה יסכים".

ראש הישיבה שמע את הבקשה, ואמר לו "בסדר, אני מסכים. בלי נדר אתפלל על זה, ואני מקווה שבאמת תזכה בלוטו".

רבי יצחק כמובן שמח שמחה גדולה מאוד, הנה הוא פטר את כל הסוגיא של נישואי ילדים בשיחה אחת עם מרן. והרי בדרך כלל מרן מגיב מאוד בחריפות על כל האמירות הללו שתפילותיו מתקיימות וצדיק גוזר וכו' וכאן הוא נעתר בחפץ לב, לא היה לו ספק שהתפילות של ראש הישיבה אכן יתגשמו וזה אומר שהוא כבר מסודר עם דירות לכל הילדים.

אחרי כמה דקות החל ראש הישיבה לתת לו 'הדרכה', מה עושים כשיש בעיות קשות עם רפואה ואחד מבני המשפחה חולה חלילה, ומה עושים כשאחד הילדים מתחיל לזלזל בלימודים ומהישיבה

רוצים לסלק אותו, ומה עושים כשהשלום בית מתערער... רבי יצחק נחרד: "למה ראש הישיבה מאחל לי דברים כאלו", הוא שאל בחרדה גדולה, ומרן השיב לו "חס ושלום, אני לא מאחל לך שום דבר מכל אלה, אבל תדע שכל עיקר ביאתנו לזה העולם הוא כדי להתמודד עם נסיונות, חיים בלי התמודדויות ונסיונות יש רק למלאכים בשמיים ולכל אחד יש נסיונות והתמודדויות עם קשיים, במקרים רבים הקושי הוא כספי, אבל אתה מתפלל שלא יהיה לך שום קושי כספי, ולכן אני רוצה שתדע שאין ספק כי במקומו יבואו קשיים אחרים, אז אתה צריך להיות מוכן אליהם, כי לא הורגלת להתמודד עם קשיים כאלו!". והוסיף מרן ואמר לו, האמן לי כי הקשיים הכי פחות גרועים זה קשיים כלכליים, מחלות ח"ו וצער גידול בנים כשאינם הולכים בדרך הישר קשים פי כמה.

כששמע את הדברים הללו, אמר רבי יצחק למרן "אם כך אני חוזר ב', ומבקש שראש הישיבה לא יתפלל עלי, אני לא רוצה לזכות בלוטו, עדיפים לי הקשיים הכספיים מכל הקשיים האחרים שהזכיר ראש הישיבה".

רחמנא אידכר לן זכותיה דיוסף צדיקא

בְּמִטֵּי מִינֶה דְּדוֹד אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי דִּיתְבִּי עֵמִי וְעַמִּי כָּל אוֹשְׁפִיזֵי עֵילָאֵי אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְיוֹסֵף.

מידת דוד - מלכות, פה

"בעבור דוד עבדך"

מידת המלכות היא כנגד הפה, שכוחו רב ועצום "בדבר מלך שלטון", על ידי הדיבור יכולים לשלוט ולהפעיל מערכות שלטוניות, ועל ידי תפילה בפה אפשר לשדד מערכות הטבע ולפעול ישועות גדולות ועצומות.

ב'באר הפרשה' הביא הגה"צ רבי אלימלך דבידרמן שליט"א מעשה נפלא ונורא מאוד:

מידי שנה בשנה אחר אפיית מצות היה הגאון רבי יצחק זאב מבריסק זצ"ל עולה ל'קארלינער שוהל', והיה משוחח עם החסיד המפורסם רבי יהושע העשיל הלטובסקי ז"ל, מזקני חסידי קארלין ומנכ"י הדעת שבירושלים.

פעם סיפר החסיד על אחד הצדיקים, שהיה מהדר מאד באפיית מצות בחומרות ודקדוקים שונים, שנה אחת יצא מן המאפייה לאחר שעות רבות של יגיעה ועמל, ובידיו הקדושות החזיק בחביבות את המצות, ובהתרגשות גדולה היה מודה ומשבח להקב"ה על שהצליח לאפות ולהשיג מצות כשרות ומהודרות, ויהי הוא עודו צועד בדרכו פגע ביהודי פשוט שהלך כנגדו עם המצות שלו בידו, משהבחין בו הצדיק שאלו אם יסכים להחליף עמו את המצות, שהוא יקח את המצות שלו והוא יטול את שלו.

למותר לציין שהאיש שמח על ה'עיסקה' הלז כמוצא שלל רב וכך עשו, והיו תלמידי הצדיק תמהים מאד על הדבר הזה, איך הסכים לוותר על המצות המהודרות בכל פרטי ודקדוקי הדינים ולקבל תמורתן מצות פשוטות, בסוף נתברר להם שאותו איש פשוט סיים את כל ספר תהלים באותו יום והתפלל להקב"ה שלא ישלח בחשש חמץ במצות.

משסיים החסיד לספר עובדא זו, שאלו הרב מבריסק מהו לדעתו המוסר השכל שאפשר ללמוד מסיפור זה, השיב החסיד ואמר בפשטות, שלומדים דבר גדול ממה שהצדיק העדיף את המצות

שנאפו בכח התפילה יותר מן המצות שנאפו בעמל ויגיעה ובתכלית ההשתדלות שיצאו כשרות ומהודרות ללא פקפוק.

אולם הרב מבריסק אמר שלדעתו יש נקודה אחרת שלמדים מסיפור זה, שנזדמנו לאותו איש פשוט מצות כשרות למהדרין מן המהדרין על ידי תפילתו בלב שלם, כי על ידי אמירת התהלים בתמימות ובלב שלם סיבב הקב"ה שיקבל את המצות שהרבי עמל עליהן ודאג שיהיו בתכלית ההידור, ואלו ואלו דברי אלוקים חיים. ללמדנו כוחה של תפילה!

רחמנא איזכר לן זכותיה דדוד מלכא משיחא

המשך מעמוד 12 | הרב בנימין בירנצוויג

בישראל, פצחו כולם בריקוד אחד ענק ומשותף פשוטו כמשמעו, הם רקדו 'הורה'! וכן כל הגבעות ברחבי העולם עשו 'טאנץ' אחד גדול מרוב שמחה!

אפשר לדמיון מה היה בעולם באותו זמן? הידיעה הזו דיה בשביל לחזק בלבנו את הרצון והשמחה במה שזכינו שהקב"ה נתן לנו את התורה ונותן לנו בכל שנה ושנה מחדש את האפשרות לקבל את התורה.

סדר בעולם

מה באמת ענין השמחה של ההרים והגבעות? וכי הם לומדים ומקיימים את התורה? עד כדי כך שהם ארגנו בכל העולם ריקודי חוצות בכל מדינה ומדינה?

תשמעו טוב מה כותב המהר"ל, שכל מעשה בראשית היה תלוי ועומד עד מתן תורה, ומשנתנה תורה ניתן סדר בעולם ובכל מעשה בראשית! יש תורה, יש סדר בעולם! אם חלילה אין תורה - יש חורבן בעולם!

מעשה ברור! כי כל קיום הברכות וכל השפע שנתן הקב"ה בעולם להשפיע לאדם, תלוי הוא רק בלימוד התורה "אשריכם ישראל שהכל שלכם" אם תלמדו תורה כל השפע שלכם ומתקיים בזכותכם. נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה!

דפים אחדים מן המסכת בעיצומו של יום הפורים.

עמדת שעות בפתח חדרו והבטתי בו, מוקסם ומשתאה נוכח חדות הלימוד והתענוג העצום שהקרין בעת לימודו! זה נתן לי את התנופה ואת הכוח!!!

.... ואני, הוסיף הרב כהנמן ואמר, התמונה הזו במשך שעות בה אני מביט בעיניו הבורקות של הרב באהבתו את לימוד הגמרא, נטעו בי את אותה אהבה ושמחה לתורה הקדושה!

ריקוד 'הורה'

מרבן הגאון רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל ראש ישיבת חברון, היה מרבה לחזור בישיבה על דברי הרמב"ן בפרשת יתרו, על דברי הפסוק בתהילים "הים ראה וינס הירדן יסוב לאחור ההרים ירקדו כאילים גבעות כבני צאן" - אומר הרמב"ן, כמו שתחילת הפסוק שנאמר על קריאת ים סוף והירדן, הוא אמת לאמיתה ולא נכתב בלשון משל ושנינה, שהרי כולנו יודעים שהיתה קריעת ים סוף והירדן, וקרה שינוי הטבע הענק הזה - כמו כן סוף הפסוק "ההרים ירקדו כאילים גבעות כבני צאן" שנאמר על זמן קבלת התורה, הוא אמת לאמיתה ולא משל בעלמא!

זה היה ר' יחזקאל זצ"ל חוזר ואומר תראו איזה שמחת גדולה היתה בעולם, כל ההרים והגבעות בכל רחבי העולם, ה'אוורסט' בנפאל, ה'אלפים' בצרפת הרי 'אורל' ברוסיה, יחד עם ה'חרמון' וה'תבור'

מתוקים

מהבש

"אינו ישן בערב סוכות בצהריים כדי שיוכל לישון לתיאבון בלילה"

פחדה מאוד מתגובתו עמדה והכתה לבתה הקטנה, והיא עצמה עמדה וגעתה בבכי.

הרב מיהר עם אתרוגו לאשת השכן, ונתן לה את האתרוג שלו, והוא הורה לה לומר לבעלה, שכשהרב ראה את האתרוג שקנה השכן, החליט שאי אפשר לברך עליו, ולכן נתן הוא לו את אתרוגו במתנה גמורה שלא על מנת להחזיר.

וסיפר הגאון רבי רפאל קוק זצ"ל רבה של טבריה, שפעם אחת בא אצלו בערב סוכות אחר הצהריים הרב מטפליק רבי שמשון פולנסקי זצ"ל, וזירז אותו לצאת איתו לעניני צדקה. מה החיפזון? שאלו רבי רפאל, הרי צריך עוד לבחור ערבות ולהשלים גוי סוכה? סיפר לו הרב מטפליק כי נודע לו על תלמיד חכם צנוע שביתו ריק ממש ואין בו אף את מוצרי המזון ההכרחיים לחג.

"אנו נוכל להשלים את ארבעת המינים מאוחר יותר, ואם לא נספיק להשלימם נוכל גם לברך על אתרוג ולולב של אחרים", אמר הרב, "אבל אם אותו תלמיד חכם ישב בסוכה רעב ויוזיל דמעה, הלא הקדוש ברוך הוא יצטער עימו בצערו". ומיד הזדרזו שניהם הרב מטפליק ורבי רפאל, וכתתו רגליהם יחדיו להשיג כסף ומצרכי החג עבורו.

בספר 'אבני נחל' מרבי ח"נ ליכטנשטיין מובא: "מרן הבית ישראל זי"ע היה מרגלא בפומיה ביום טוב ראשון של סוכות, מה שהובא בספר לקט יושר מתלמיד ה'תרומת הדשן' שכתב הנהגות רבו, וזה לשונו: "אינו ישן בערב סוכות בצהריים כדי שיוכל לישון לתיאבון בלילה, כי בסוכה השינה קובע עיקר הסוכה". כי דעתו היתה שחלק ממצות ישיבת סוכה היא השינה בסוכה, ולא רק שיש איסור לישון חוץ לסוכה, אלא הוא חלק ועיקר מהישיבה בסוכה היא השינה בה. [ועיי' בריטב"א סוכה כ"ז ע"א]

והיה מוסיף ה'בית ישראל' זי"ע שמהמעשה שמספרים על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע שהמתין בכליון עיניים כל ליל יו"ט ראשון דסוכות בלא תנומה לעפעפיו ברגש קודש להנץ החמה והכין עצמו לברך על הארבעה מינים בבקר, משמע שדעתו היתה שאין חיוב לישון בסוכות, אלא מי שישן צריך לישון בסוכה ואסור לישון מחוצה לה.

ילדה קטנה שיחקה באתרוגו של אביה החורג ופסלה אותו, אשת השכן שידעה שבעלה השקיע סכום רב בקניית האתרוג, פחדה מאוד מתגובתו

בקובץ 'דרישה וחקירה' הובא מעשה שהיה עם הרב מטפליק רבי שמשון פולנסקי זצ"ל, ראוהו כשהוא מחפש שעות אחר אתרוג מהודר, ולאחר יגיעה מרובה מצאו את אשר חפץ לבו. והנה ביום ראשון של סוכות הוא מגיע בא לבית הכנסת ובידו רק שלושה מינים, והאתרוג המהודר איננו.

לפני קריאת ההלל פנה הרב לאחד המתפללים, וביקש ממנו את אתרוגו במתנה על מנת להחזיר. וכשקיבל, בירך הרב בשמחה על האתרוג לא שלו. התלחשו הבריות מה עם אתרוגו של הרב, שהרי ראוהו בוחר ובוחר ובדק וקונה!?

התברר שמבית שכנו של הרב עלו צעקות ובכיות, וביקש הרב מהרבנית שתלך לראות מה אירע, ושם שמעה שבתו החורגת של השכן שהיתה ילדה קטנה שיחקה באתרוגו של אביה החורג ופסלה אותו, אשת השכן שידעה שבעלה השקיע סכום רב בקניית האתרוג,

עוד אמרו עליו על רבי נפתלי מרופשיץ, שהיה עוסק בלימוד מסכת סוכה בכל ימות השנה, ואמר שזו סגולה שישרה השלום בתוך ביתו

מובא מהרב מרדכי שטוב שחסידים היו מספרים שהרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ היה כל ענינו חג הסוכות. בכל ימות השנה, בכל שיחה ששוחחו עמו בכל נושא שהוא, סיבב את השיחה לבסוף שתגיע למצוה האהובה עליו, מצוות סוכה.

מנהגו היה לבנות סוכה שיש בה שאלה הלכתית. יש דעות שבכל שנה בנה עם בעיה אחרת ויש דעות שבכל שנה עם כמה שאלות. וכל כך למה? הוא רצה שכל אדם שייכנס לסוכתו, ידון עמו בכשרות הסוכה ובצדדי הדינים, וכך ידברו על הלכות סוכה ועיינו בדיניה, כי דבר שמחבבים אותו מדברים עליו ועוסקים בו.

עוד אמרו עליו על רבי נפתלי מרופשיץ, שהיה עוסק בלימוד מסכת סוכה בכל ימות השנה, ואמר שזו סגולה שישרה השלום בתוך ביתו

וכפי שהמליץ ה'תפארת שלמה' על המשנה "מי שהיה ראשו ורובו ושולחנו בתוך הבית" מי שהוא עסוק ראשו ורובו בלימוד מסכת סוכה - זה שולח לו ברכה לתוך הבית.

בשנה אחת ביום טוב ראשון של סוכות נכנס בחפזה לבית המדרש והכריז בקול רם: מי מכם, יהודים, יש לו איזו עבירה?

בגיליון 'פנינים' סיפר על הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע כי בשנה אחת ביום טוב ראשון של סוכות נכנס בחפזה לבית המדרש והכריז בקול רם: מי מכם, יהודים, יש לו איזו עבירה? מכל קרן זוית שבלבכם חפשו והוציאו והביאו לי עבירות!... שכן המדרש אומר: "ולקחתם לכם ביום הראשון - ראשון לחשבון עוונות". ומה הפשט בכך? אלא בראש השנה וביום כיפור יהודי חוזר בתשובה. ואותה שעה "נעשות לו זדונות כשגגות", ואילו בסוכות, בשעה שיהודי מקיים ומחבב את המצוה של ארבעה מינים, הרי זו תשובה מאהבה, ואותה שעה "זדונות נעשין לו כזכיות". אם כן, ככל שנשתיר עוד עבירת ישנות מוסתרות בפניות שבלב, יותר זכויות אפשר לקנות בהן... זכרו אפוא, יהודים, מי מכם יש לו איזה עבירה, ימהר נא ויצרף אותה היום לחשבון!...

השיב הגר"ח: "מסתבר שאי אפשר להכריחו לקבל אנשים. וכי הרב חייב לקבל את כל המגיעים אליו?"

סיפר מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל: "ישבתי בסוכתי של מורי ורבי, רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, ראש ישיבת 'עץ חיים' ומחבר ספרי 'אבן האזל', והנה נכנס לסוכה הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל, מנהלה הרוחני של ישיבת חברון. רבי לייב רצה לקיים מצוות 'מקביל פני רבו ברגל'. הוא התיישב למספר שניות לפני רבי איסר זלמן, אמר 'חג שמח' ויצא החוצה"... האגדה מספרת שאברך אחד נקש על דלת ביתו של אחד מגדולי דורינו. הגאון שליט"א פתח את הדלת ושאל את האברך למבוקשו. "באתי להקביל את פני הרב ברגל", השיב האברך. "כבר קיימת את המצוה", אמר אותו גדול בתורה, הושיט את ידו בחיוך וסגר את הדלת... הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א מספר שכאשר בא להקביל את פני מורו ורבו מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל בחול המועד סוכות בסוכתו. שאל את הגר"ח האם יוצאים ידי חובת מצוה זו בברכת "חג שמח", וללא שמיעת דברי תורה, ואמרתי לרבינו שליט"א שלדעתי תלוי הדבר בטעמי מצוה זו, אם זה משום כבוד הרב. או מדין מצות

תלמוד תורה, או כדי לקבל השפעות מרבו. הגיב מרן זצ"ל ואמר שהרי דין זה נלמד מהאשה השונמית שהלכה לאלישע, וכי האשה השונמית דיברה בלימוד עם אלישע?... הלא בודאי שבאה רק לומר "א' גוט יום-טוב" ותו לא"... שאלתי האם רב יכול למחול שלא יקבילו פניו, והשיב הגר"ח: "מסתבר שאי אפשר להכריחו לקבל אנשים. וכי הרב חייב לקבל את כל המגיעים אליו?".

והוסיף הגר"ח, ששמע בשם החתם סופר לתרץ על הקושיה הנודעת מדוע אמר בעלה של השונמית "לא חודש ולא שבת" ולא אמר "לא רגל", וכן כיצד הוכיחו מהאשה השונמית על הקבלת פני הרב ולא על שבת. ואמר הגר"ח שאומרים שהחתם סופר השיב על כך, שמאחר שאשה אינה יכולה להגיע אל הרב יחד עם האנשים, משום חשש עירבוביה עם הגברים, לכן היתה האשה מגיעה אליו רק בחדש ושבת, שאז האנשים אינם נמצאים, שהרי הגברים באים לבקר את הרב רק בחג.

והנה עוד שני טעמים יפים למצוה זו מוסיף הרב גנוט: בספר 'עיון יעקב' על ה'עין יעקב' כתב, שטעם מצות הקבלת פני הרב ברגל הוא מדין של קבלת פני רבו קבלת פני השכינה. ובספר 'שפתי חכמים' כתב שהוא משום שמחת יום טוב. שהרב שמח לראות פני תלמידו, והתלמיד שמח לראות פני הרב, וכאשר שניהם משוחחים בדברי תורה ואין שמחה כהתרת הספיקות, הרי אין שמחת חג גדולה מזו...

היו לו שני אתרוגים: האחד בגידול נאה, אבל לא נקי. והאתרוג השני נקי אבל לא גידול נאה, והסתפק מה להעדיף

בספר 'פנינים' חיים' מסופר שפעם ביקר הגאון רבי חיים קרייזוויט זצ"ל אצל הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל בערב סוכות ומצאו מתחבט שהיו לו שני אתרוגים: האחד בגידול נאה, אבל לא נקי. והאתרוג השני נאה בחיצוניות צבע יפה, נקי אבל לא גידול נאה, והסתפק מה להעדיף. היה עמו שם הגאון רבי ראובן גרוזובסקי זצ"ל ולא הכריעו בדבר.

נענה מיד הרב קרייזוויט ואמר שהוא ירושלמי מפורש ביזמא (ו' א') יש לו שני כבשים, האחד משובח בגופו שהוא שמן והשני משובח במראהו, איזה מהם קודם?

מדויק הירושלמי מעומר שמצוותו לקצור מן הלח שהוא אביב, אך אם יש אביב שהוא כבר קצור ולח, ויש עומר יבש שלא נקצר עדיין, בכל זאת יביא מהקצור הלח, אע"פ שיש מצוה לקצור, הואיל והלח משובח שהוא 'אביב כרמל' מצוה בו יותר. הרי לנו ששובח בגופו עדיף.

סיים הרב קרייזוויט, הרי עולה מכאן שהאתרוג שגידולו נאה עדיף, ונהנה מכך הרב קמינצקי מאד.

**מה מספר האדר"ת על שריפת כתבי היד של
הג"ר אפרים חרל"פ? ואיזו כמות של מזון מותר
להוציא בשבת מבניין שפרצה בו שריפה?
ואדם שיש לו היכן לאכול בשבת - האם רשאי
להוציא מזון מבית שפרצה בו שריפה?**

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'המכבה'. ועיקרה של מלאכה זו הוא הכיבוי לצורך 'צירת פחם, והכיבוי שלא לצורך שימוש בפחם נחשב כמלאכה 'שאינה צריכה לגופה', שלדעת רוב הפוסקים אסורה מדרבנן, ולכן כיבוי שריפה כדי למנוע את התפשטותה - אסור מדרבנן. והגרש"ז **אויערבך זצ"ל** כתב תיאור מפליג על חוזקו של האיסור: "אף מי שהוא עשיר מופלג ונפלה בשבת אש ברכושו, אף שכיבוי הוא רק מלאכה שאינה צריכה לגופה, אסור

לכבות. ואף שצער גדול עד מאוד, בראותו אש אוכלת ושורפת לעיניו את כל רכושו ויהפך מעשיר מופלג לעני המחזיר על הפתחים, וגם יש מקום לחשוש לנגישות והלבנת פנים שלא כדין מבעלי חובות, וגם אפשר שיחלה האיש מרוב צער וימות - אסור לכבות". ומעתיק שם הגרש"ז מכתבי **הגאון האדר"ת זצ"ל**, שכתב ששריפת כתבי יד היא ספק סכנת נפשות למי שעמל ויגע בהם כל ימיו, ויוכל לבוא לידי חולי מעגמת נפש רח"ל, ומוסיף האדר"ת ששמע על **הג"ר אפרים אליעזר צבי חרל"פ זצ"ל**, שהיה רב בביאליסטוק, שקרה אסון לכתבי הקודש שלו ומרוב עוגמת נפש נפטר בקיצור ימים רח"ל, ומסיים הגרש"ז, שאף על פי כן, גם במקרה של שריפת כתבי יד כאלו אסור לכבות את השריפה בשבת. [מעניין לציין, שכפי הנראה שרדו חלק מכתבי ידו, שכן המשנה ברורה (בסימן לב) מצטט מכתב ידו של הגר"א חרל"פ].

ולא זו בלבד שהחמירו חכמינו ואסרו לכבות אש מפני הפסד ממון, אלא שהוסיפו והחמירו על מי שפרצה אש בביתו, שלא יוציא מביתו מאומה מלבד מזון לסעודות השבת ומשקה, עבדו ועבדו בני ביתו, וכן מזון לשבת עבדו בעלי החיים שברשותו, ומספר פריטים נוספים [ראה במקורות]. וטעם האיסור, משום שאם יתירו לו להוציא את כל מאכליו ובגדיו וחפציו, שמא מתוך שיהיה עסוק בפעולות ההצלה ישכח שהיום שבת, ויכבה את השריפה או יעבור על איסורים אחרים לצורך הצלת רכושו.

והיתר להוציא מזון לסעודות השבת, משתנה במשך השבת, כדלהלן: אם השריפה פרצה לפני סעודת ליל שבת, מותר להוציא מזון לשלוש סעודות; אם השריפה פרצה בין סעודת הלילה לסעודת היום, מותר להוציא מזון לשתי סעודות; ואם השריפה פרצה בין סעודת היום לסעודה שלישית, מותר להוציא מזון לסעודה אחת. ואם השריפה פרצה לאחר חצות היום, ובני הבית טרם אכלו את סעודת היום - נחלקו הפוסקים אם מותר להוציא מזון לשתי סעודות, או לאחת בלבד. ומותר להוציא 'לחם משנה' גם כשאינו נדרש לאכילה, ומשקה - מותר להציל בכמות המספיקה למשך כל הזמן שנותר עד למוצאי שבת, וכן מותר להציל יין בכמות הנדרשת לקידוש ולסעודות השבת [על פי הזמנים הנ"ל].

ומי שפרצה שריפה בביתו רשאי להוציא מביתו מזון לשלוש סעודות גם במקרה שעומד לרשותו מזון במקום אחר ובאפשרותו לאכול שם את כל סעודות השבת. וכן אם בעל הבית הוציא מזון בכמות המספיקה לכל בני הבית, רשאי כל אחד מהם להוציא מזון לשלוש סעודות עבור עצמו. וכן זקן או חולה האוכלים רק מעט מפני חולשתם, ואף המתענה בשבת [ראה במקורות] - רשאים להוציא מזון המספיק לאדם ממוצע לשלוש סעודות, כיון שלא חילקו חכמים בהיתרם זה בין אדם לאדם. וכמו כן, מי שפרצה שריפה בביתו והוציא מין מסוים של מאכל לסעודות השבת, רשאי להוציא מין נוסף בטענה כי הוא חפץ דווקא במין זה, וכגון אם הוציא בשר, רשאי לטעון חפץ אני בדגים ולהוציא גם דגים, וכל

כיצא בזה. ואף בשני מאכלים ממין אחד, אלא שהאחד משובח מחבירו, אם הוציא את זה שאינו משובח רשאי להוציא את המשובח בטענה כי הוא חפץ דווקא בו, אך אם הוציא את המשובח אינו רשאי להוציא את זה שאינו משובח.

ברם, מבתי הסמוכים לבית שבו פרצה השריפה שחוששים שהאש תתפשט לעברם - מותר להוציא כל מה שירצו דייריהם להוציא, משום שאינם בהולים כל כך ואין לחשוש שיכשלו באיסורים. והגר"נ קרליץ זצ"ל הורה, שאם פרצה שריפה בדירה שבבנין מגורים, נחשבות כל הדירות כבית שבו פרצה השריפה, ואסור לדייריהם להוציא אלא את האמור לעיל. וראה במקורות לענין פינוי חפצים לחצר הבית שבו פרצה השריפה.

[שו"ע שלד, א, ג, ו, משנ"ב ב-ד, י"ב, וביה"ל ד"ה כדי, ד"ה והראוי וד"ה ובשחרית; בו"מ דרשו, 5 (בהרחבה ע"פ המקור), 6 ו-15, וראה שם, 71, ויכט, 1; וראה שו"ע שם, ו, ז, ח, י"ב, ומשנ"ב א ויכט; וראה עוד שו"ע רפח, ב-ד]

האם מותר לטלטל מוקצה כדי להצילו משריפה?

יש מראשונים שסוברים, שמותר לטלטל חפץ של מוקצה החשוב מאוד לבעליו, כאשר קיים חשש כי יישרף בשריפה שפרצה בבית סמוך ועלולה להתפשט, וטעם ההיתר - שאם לא יתירו לו את טלטול המוקצה, עלול להתפתות ליצור מחמת חשש הפסד הממון ולהיכשל באיסור דאורייתא כדי להצילו. אולם, בבית שבו פרצה השריפה אסור לטלטלו, כיון שבבית זה בהלת בני הבית גדולה מאוד, ואדרבה, מתוך עיסוקם בהצלת הרכוש עלולים לשכוח ולהיכשל באיסור דאורייתא כדי להצילו. ויש שמתירים אף בבית שבו פרצה השריפה, והנוהג כדעה זו אין למחות בידו. ויש שאוסרים אף בבית אחר, והלכה כדעת המתירים.

[שו"ע שלד, ב, משנ"ב ה-ו, וביה"ל ד"ה ויש; בו"מ דרשו, 12]

האם ניתן לבצע ברית מילה בידי שני מוהלים? ולמי אסור לשמש כמוהל בשבת?

במצנת המילה ישנם שני חלקים: 'מילה' - חיתוך העור החיצוני, שהוא עור העורלה, באמצעות סכין המילה; ו'פריעה' - חיתוך קרום העור הדק שתחת עור העורלה באמצעות הציפורניים. בעבר היו מקומות רבים שנהגו לערוך את ברית המילה על ידי שני מוהלים, כאשר האחד מבצע את המילה והאחר את הפריעה, אך כיום המנהג המקובל הוא שמוהל אחד מבצע את שני החלקים. ולדעת השולחן ערוך, בשבת אסור לבצע את הברית על ידי שני מוהלים, וכן הורה האור לציון לבני ספרד, ואף לדעת הרמ"א ראוי להחמיר בכך, אך לדעת רבים מפוסקי אשכנז ניתן להקל בדבר.

ואדם שמעודו לא שימש כמוהל אינו רשאי לשמש כמוהל בשבת,

מחשש שלא יבצע את החיתוך כנדרש ולא יקיים את המצוה ונמצא שחילל את השבת. ומטעם זה, גם אדם שמעודו לא פרע את עור העורלה, אסור לו לעשות את הפריעה בשבת. והוסיף החיד"א, שכל זה אסור אף באופן שמוהל מומחה מפקח על עריכת הברית. ונחלקו הפוסקים אם כך הדין גם ביום טוב, ובמקרה שאין מוהל אחר ואדם זה שמעונן לשמש כמוהל בטוח בעצמו כי הוא יודע לבצע את הברית כראוי, ניתן להקל. ובשו"ת שבות יעקב כתב, שבמקרה כזה ניתן להקל אף בשבת. וביום טוב שני, ניתן להקל בכל מקרה.

[שו"ע שלא, ז, וי, ומשנ"ב כג, כד, לו וילז; בו"מ דרשו, 24, 32, 34 ו-36]

מה נהגו בקהילות בעלזא וסקווירא בקשר לעריכת בריתות בימי חמישי ושישי?

כידוע, ביום השלישי מעריכת ברית המילה מתגברים כאבי התינוק, ובזמנים עברו היה שכיח שכאשר הברית נערכה ביום חמישי היה צורך לחלל את השבת, שהיא היום השלישי לברית, לצורך רפואת התינוק. ויש מהראשונים שכתב, שמשום כך אסור לערוך ברית שאינה בזמנה [שלא ביום השמיני ללידה] בימי חמישי, מפני שבכך יוצרים מצב שבו יצטרכו לחלל את השבת. ויש אומרים, שבהתאם לדעה זו אין לערוך ברית שאינה בזמנה גם בימי שישי, וכן מנהג רוב בני ספרד וחלק מבני אשכנז, ובהם קהילות בעלזא וסקווירא - שלא לערוך ברית שאינה בזמנה בימי חמישי ושישי. ויש שמתירים הן בחמישי והן בשישי, וכן דעת המשנה ברורה, וכן מנהג רוב בני אשכנז.

[שו"ע שלא, ט, ומשנ"ב לג; בו"מ דרשו, 31; פסק"ת שם, יח]

דרשו איד

נקודות ציון בדרכה
של המהפכה התורנית
מבית 'דרשו'

אצלנו ב'דרשו' כבר התחלנו להפנים שבעז"ה במחזור הבא של 'הדף היומי', מספר הנבחרים ב'קנין ש"ס' כבר לא ייספר באלפים בודדים כמו עכשיו, הוא יעמוד על אלפים רבים!

שיחה מיוחדת עם הרה"ג ר' ישראל ליוש, מרבני 'דרשו' - לקראת המבחן הגדול שיתקיים בבנייני האומה למאות מנבחי 'קנין ש"ס' ומאות מנבחי 'קנין הלכה'

עד שעה לכל היותר, יגיעו לירושלים, אלו שעבורם מדובר בנסיעה יותר מורכבת, יעשו את המבחנים בסניפים הרגילים שלהם.

מה צפוי להיות במבחן? ביקורים של גדולי ישראל?

"אכן, יש כאן גם עניין של חיזוק לכלל ישראל. עם ישראל צריך לראות בתקופה הזאת יותר אברכים עמלי תורה, יותר הישגים של יהודים שעוזבים את כל העולם הזה ושמים את כל מגמתם בעסק התורה.

"מדובר כאן באברכים שנבחרים על יותר מ-2,000 דפי גמרא בפעם אחת! לא אחד ולא שניים, מאות רבות שלם נבחרים שיישבו במקום אחד, ויבחנו כל אחד על 2,097 דפי גמרא בעת ובעונה אחת, כשבמקביל יש עוד מאות רבות שיושבים בסניפים מרוחקים בצפון ובדרום.

"מאות רבות של נבחרים ב'קנין הלכה' על הלכות עירובין החמורות, על עירובי תחומין ועוד. מדובר במחזה עצום! מגיע לגדולי התורה לראות את הנחת הזאת, להרגיש שיש שכל לעמלם, שההשקעה הבלתי פוסקת שלהם בהעמדת תלמידים, זוכה לפירות כה נפלאים!".

אפשר כבר לגלות מי הם גדולי הדור שיבואו למבחן, ומה הם צפויים לעשות שם?

"אנחנו מעדיפים בשלב זה שלא לפרט שמות, אבל יבואו כמה מגדולי הדור, הם יאמרו דברי חיזוק בפני האברכים, כל אחד ממש דקות בודדות, כדי שלא להפריע לאברכים לעשות את המבחן שלשמו הם מתכנסים בעצם.

"גדול יהיה המעמד לכבודה של תורה, והמסר העולה ממנו הוא - אל תתייאשו אחים יקרים, אל תתבלבלו מכל הסיפורים שמנסים לספר לכם. עולם התורה חזק, איתן, ולא זו בלבד, אלא שהוא עולה ופורח. אצלנו ב'דרשו' כבר התחלנו להפנים שבעז"ה במחזור הבא של 'הדף היומי', מספר הנבחרים ב'קנין ש"ס' כבר לא ייספר באלפים בודדים כמו עכשיו, הוא יעמוד על אלפים רבים! כי את המנגינה הזאת, אי אפשר להפסיק!".

לקראת המבחן ההיסטורי שצפוי להתקיים לנבחי 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה', בבנייני האומה ביום שני כ"ח תשרי, בנוכחות מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א, פנינו לשוחח עם הרה"ג ר' ישראל ליוש, מרבני 'דרשו', על הרעיון שעומד מאחורי היוזמה, ועל התוכנית הצפויה בעז"ה.

קודם כל נשמח לשמוע למה בכלל הוחלט לאחד את המבחנים ממספר מקומות לבנייני האומה בירושלים, במקום להישאר עם הנוהל הרגיל לפיו מרכזי הבחינה פזורים בכל אזורי הארץ?

הרב ליוש: "בראש ובראשונה נסביר את ההבדל בין המבחנים החצי שנתיים לבין המבחנים החודשיים. בשונה מהמבחנים הרגילים שמתקיימים כל חודש, מבחי 'קנין ש"ס' ו'קנין הלכה' נערכים תמיד אחת לחצי שנה, בסופו של חודש תשרי ובסופו של חודש ניסן.

"כמובן שמספר הנבחרים אינו כה גדול כמו הנבחרים מדי חודש בחודשו, וגם המבחנים עצמם ארוכים ומצריכים הרבה יותר זמן של שקט וריכוז כדי למלא אותם, ולכן הם נערכים תמיד במספר סניפים מצומצם, כשאנחנו משתדלים לשכלל נבחן תהיה אפשרות להיבחן בקרבת מקום למקום מגוריו, אם לא באותה עיר לפחות במרחק נסיעה לא גדול ממנה".

ומה קרה הפעם שהוחלט לאחד סניפים מכל אזור ירושלים ולהביא את כל האברכים מהאזור כולו למקום מבחן אחד?

"זאת בעצם מעין 'תשובת המשקל' למה שקורה בתקופה האחרונה למרבה הצער. כבוד התורה מושפל, יש רדיפה שיטתית נגד לומדי התורה, עושים מאמצים לפגוע בישיבות ולסגור אותן, ולכן הנהלת 'דרשו' ראתה לעצמה חובה לנקוט צעדים בכיוון ההפוך, לפאר ולייקר את התורה ולומדיה!

"לכן הוחלט לרכז נבחרים מכל האזור ולהביא אותם לירושלים, למעמד גדול לכבודה של תורה. מצד שני, היה חשש שאברכים ממקומות מרוחקים יצטרכו להקדיש זמן רב מדי מזמנם היקר כדי להגיע עד ירושלים, ולכן הוחלט שרק אלו שגרים במרחק נסיעה של

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה